

АЛТЫН АСТЫҚ

5 қыркүйек - сентябрь 2022 год

eginredaksiya.kz

№ 32 (420)

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ
Қ.К.ТОҚАЕВТЫҢ
ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНА ЖОЛДАУЫ
ӘДІЛЕТТІ МЕМЛЕКЕТ. БІРТҰТАС ҰЛТ. БЕРЕКЕЛІ ҚОҒАМ

**Құрметті отандастар!
Қадірлі депутаттар және
Үкімет мүшелері!**

Қазақстан Республикасы Конституциясының 59-шы бабына сәйкес VII шақырылымдағы Парламенттің үшінші сессиясын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар!

Баршаңызды Парламенттің кезекті сессиясының ашылуымен құттықтаймын! Биыл біз жаңа кезеңге қадам бастық. Халқымыз жалпыұлттық референдумда саяси жаңғыру бағдарын қолдады. Конституциялық реформа Жаңа, Әділетті Қазақстанды құру жолындағы аса маңызды қадам болды. Еліміздегі саяси жаңғыру енді экономикалық өзгерістерге ұласуға тиіс. Біз «Азамат – бизнес – мемлекет» арасындағы қатынасты түбегейлі өзгертеміз. Мемлекет, ең алдымен, бәріне бірдей мүмкіндік беріп, әділдік орнатады. Қоғам игілігіне арналған қызмет деңгейі жоғары болуына кепілдік береді. Әлеуметтік жағынан әлсіз топтағы азаматтарға қолдау көрсетеміз. Мүмкіндігі шектеулі жандарға да көмектесеміз. Президент жанындағы Омбудсмен тағайындалады. Мемлекет экономикалық еркіндікті қолдайды. Бірақ, халықты нарық тұрақсыздығының ықпалынан барынша қорғайды. Шағын және орта бизнесті мейлінше дамытады. Енді реформалардың нақты бағдарларына тоқталайын.

БІРІНШІ БАҒДАР. ЖАҢА ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТ.

Біз экономикамызда қордаланған мәселелерді жақсы білеміз. Мысалы, шикізатқа әлі де тәуелдіміз. Еңбек өнімділігі төмен, инновация жеткіліксіз. Ұлттық табыстың игілігін жұрттың бәрі бірдей көріп отырған жоқ. Әрине, мұның барлығы – күрделі мәселелер. Бірақ, оны шешудің нақты жолдары бар. Атап айтсақ, бұл – макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету, экономиканы әртараптандыру және цифрландыру. Сондай-ақ, шағын және орта бизнес пен адам капиталын дамыту, заң үстемдігін орнықтыру. Сондықтан, тың тәсілдер қажет екені сөзсіз. Экономикалық саясатымыздың негізгі мақсаты еш өзгермейді. Оның мәні – сапалық және инклюзивтік тұрғыдан халықтың әл-ауқатын арттыру. Жаңа экономикалық бағдарымыздың басты басымдықтары мыналар: – жеке кәсіпкерлік бастамаларды ынталандыру, яғни, мемлекеттік капитализмнен және мемлекеттің экономикаға шектен тыс

араласуынан бас тарту; – бәсекелестікті дамыту, яғни бәріне бірдей мүмкіндік беру; – сондай-ақ, ұлттық табысты әділ бөлу. Мұның бәрі кезек күттірмейтін бірқатар маңызды міндетті шешуді талап етеді. Бірінші. Бағаны әкімшілік жолмен реттеу тұтас салалардың инвестициялық тартымдылығын төмендетеді. Сондай-ақ, тауар тапшылығын туындатып, елді импортқа тәуелді етеді. Сондықтан, баға белгілеу ісіне мемлекеттің араласуынан біртіндеп бас тарту керек. Бәсекелік ортасы жоқ нарықтар ғана бұрынғыдай қала береді. Монополистердің тарифтері қатаң бақылауда болады. Бірақ, бақылау жасау орынсыз қысым көрсету деген сөз емес. Бүгінде мемлекеттік органдардың, соның ішінде күштік құрылымдардың бизнесті тексеруге жаппай кірісіп, бағалар мен тарифтерді төмендетуді талап етуі жиілеп кетті. Құр дақпырт үшін жасалатын мұндай әрекеттерді доғару керек. Монополияның табысын шектеу қажеттігі мен инфрақұрылымға инвестиция салуды қамтамасыз ету арасында тепе-теңдікті сақтау маңызды. Елімізде электр қуатымен қамтамасыз ететін желілердің үштен екісінің, жылу коммуникациясының 57 пайызының және су құбыры желісінің жартысына жуығының тозығы жеткен. Осыдан-ақ біраз жайтты аңғаруға болады. Тарифтерді күшпен ұстап тұрудың ақыры соның бәрін кезекпен өшіруге және түрлі апатты жағдайлар туындауына әкеп соқтырады. Осының салдарынан азаматтардың денсаулығына және өміріне қатер төнеді. Монополиялы нарықтарда «Тарифті инвестицияға айырбастау» деген жаңа тариф саясатына көшу керек. Желілер мен қуат көздерінің тозу деңгейін кемінде 15 пайызға азайту қажет.

үшін бағаны көтеру тәсілінен біртіндеп бас тарту қажет. Екінші. Экономиканы одан ары монополиясыздандыру үшін нақты институционалдық шешімдер қабылдау қажет. «Конгломерат» ұғымын заң жүзінде айқындап алған жөн. Нарықтың өзара байланысты субъектілері экономикалық әлеуетін бір жерге шоғырландыру үшін рұқсат алуға міндетті. Олардың барлық мәмілесін, соның ішінде нарыққа тән емес бағаларды қолдану белгілері бойынша жасалған келісімдерін де мұқият тексеру керек. Бірыңғай операторлардың қызметі нарықтық экономиканы дамытуға кері әсер етеді. Сондықтан, бұл институтты ретке келтірген жөн. Қазір жұмыс істеп тұрған операторларды бәсекелі ортаға беру қажет немесе монополист деп танып, қызметін монополияға қарсы арнаулы құқық аясында реттеу керек. Үшінші. Экономиканың тұрақты өсуі салық саясатының түсінікті және болжауға болатындай етіп жүргізілуіне тікелей байланысты. Фискалды реттеу ісін қайта жаңғырту үшін 2023 жылы жаңа Салық кодексі әзірленеді. Оның ең түйткілді тұсы саналатын салықтық әкімшілендіру мәселесі түгел қайта жазылуға тиіс. Сондай-ақ, жұмыс барысында бетпе-бет кездесу мүлдем болмайтындай етіп, салықтық бақылау қызметін толық цифрландыру керек. Тағы бір басымдық – салықтық ынталандыру шараларының тиімділігін арттыру. Ол үшін экономиканың түрлі саласында дифференциалды салық мөлшерлемесіне көшкен жөн. Пайданың технологиялық жаңғыруға және ғылыми әзірлемелерге жұмсалған бөлігіне салынатын корпоративті табыс салығын

Тариф инфрақұрылымға қаржы салғаны және ашықтықты қамтамасыз етудің мемлекеттік мониторингі жүйесіне қатысқаны үшін беріледі. Меншік иесі инвестицияның айтарлықтай бөлігін тарифтің емес, өз қаржысының есебінен салуға тиіс.

Инновация енгізу үшін тиімді ынталандыру шараларын әзірлеген жөн. Сондай-ақ, шығыстың бір бөлігін тарифтік сметаның аясында қайта бөлуге және табыстың белгілі бір бөлігін сақтап қалуға рұқсат беру керек. Тарифтерді тоғыспалы субсидиялаудан, яғни бір тұтынушылар үшін бағаны ұстап тұру мақсатымен басқалар

үшін бағаны көтеру тәсілінен біртіндеп

бас тарту қажет. Екінші. Экономиканы одан ары монополиясыздандыру үшін нақты институционалдық шешімдер қабылдау қажет. «Конгломерат» ұғымын заң жүзінде айқындап алған жөн.

Нарықтың өзара байланысты субъектілері экономикалық әлеуетін бір жерге шоғырландыру үшін рұқсат алуға міндетті. Олардың барлық мәмілесін, соның ішінде нарыққа тән емес бағаларды қолдану белгілері бойынша жасалған келісімдерін де мұқият тексеру керек. Бірыңғай операторлардың қызметі нарықтық экономиканы дамытуға кері әсер етеді. Сондықтан, бұл институтты ретке келтірген жөн. Қазір жұмыс істеп тұрған операторларды бәсекелі ортаға беру қажет немесе монополист деп танып, қызметін монополияға қарсы арнаулы құқық аясында реттеу керек.

Үшінші. Экономиканың тұрақты өсуі салық саясатының түсінікті және болжауға болатындай етіп жүргізілуіне тікелей байланысты. Фискалды реттеу ісін қайта жаңғырту үшін 2023 жылы жаңа Салық кодексі әзірленеді. Оның ең түйткілді тұсы саналатын салықтық әкімшілендіру мәселесі түгел қайта жазылуға тиіс. Сондай-ақ, жұмыс барысында бетпе-бет кездесу мүлдем болмайтындай етіп, салықтық бақылау қызметін толық цифрландыру керек. Тағы бір басымдық – салықтық ынталандыру шараларының тиімділігін арттыру. Ол үшін экономиканың түрлі саласында дифференциалды салық мөлшерлемесіне көшкен жөн. Пайданың технологиялық жаңғыруға және ғылыми әзірлемелерге жұмсалған бөлігіне салынатын корпоративті табыс салығын

төмендету немесе одан босату тәсілін енгізу керек.

Салық төлеушілерді салықтан жалтаруға құмарлығын азайту үшін арнайы салық режимдерін жеңілдету керек. Салық жүктемесін төмендету мақсатында ұйымдарды әдейі бөлшектеуге жол бермеу мәселесі жаңа кодексте қарастырылуы қажет.

Сауда-саттық заман талабына сай дамуы үшін мөлшерлемесі ойға қонымды әрі рәсімдері қарапайым бөлшек сауда салығын қолдану аясын кеңейту керек.

Салық реформасы аясында «сән-салтанатқа салық» салуды енгізген жөн. Мұның орта тапқа қатысы жоқ, бұл салық тек аса қымбат жылжымайтын мүлік және автокөлік сатып алған кезде салынады.

Автокөлік сатып алу кезінде төленетін алым-салық мәселесіне жеке тоқталайын. Кейбір жақын шетелдерден әкелінген автокөліктерге қатысты түйткілдер баршаға мәлім. Заң аясынан тыс қалып отырған мұндай көліктер қоғамдық қауіпсіздікке қатер төндіруде. Заңсыз көлік әкелетін амал-тәсілдің бәріне тосқауыл қою үшін батыл шаралар қабылдау қажет. Ал, биылғы 1 қыркүйекке дейін елге әкелінген автокөліктерге қатысты ахуалды реттеу керек. Оларды заңдастыру мақсатында утилизация және алғашқы тіркеу үшін төленетін қаржы көлемін 200-250 мың теңгеден асырмай, бәріне бірдей және бір реттік алым алуды ұсынамын. Бұл – іздеу салынбаған және кеден рәсімдерінен өткен көліктерге ғана қатысты шара.

Төртінші. Салық саясатының тиімді болуы кеден жұмысының ашықтығына тығыз байланысты. Салық және кеден саласындағы ақпараттық жүйелерді толық біріктіру ісін аяқтау маңызды. Келесі мәселе. Тексерушілердің тым көптігі. Олардың теріс әсер еткені белгілі. Сондықтан, шекараға интеграцияланған кедендік бақылау тәсілін енгізу қажет.

Кедендік рәсімдеу орталықтары «бір терезе» қағидаты бойынша жұмыс істеуге тиіс.

Бесінші. Біз «көрпеге қарай көсілу» қажет екенін ұмытпауымыз керек.

Бюджет саясатына реформа жасалады. Ақырғы нәтижені дөп басуымыз керек. Бюджет кодексінде шекті нормативтер бекітіледі. Оны бюджетті жоспарлау және орындау кезінде міндетті түрде ұстану қажет. Ұлттық қордың қаржысын тиімсіз жұмсау тоқтатылады. Бұл – өте өзекті мәселе. Қордың қаражатын аса қажет инфрақұрылымды дамытуға және еліміз үшін маңызы зор жобаларды қаржыландыруға жұмсаймыз.

Бюджет үдерістерін барынша жеңілдету қажет. Мемлекеттік органдардың игерілмеген қаражатты келесі жылға қалдыруына мүмкіндік беру керек. Сол арқылы олар ақшаны бюджетке қайтарудың тиімсіз тәртібінен құтылады. Сонымен бірге, бюджетке қатысты тәуекелдерді басқару жүйесін іске қосу керек. Бұл жүйе квазимемлекеттік секторды да қамтуға тиіс.

Біз салық түсімін өңірлердің өзіне бере бастадық. Бұл жұмысты жалғастыру қажет.

«Халық қатысатын бюджет» жобасы тиімді іске асырылып жатыр. Оның ауқымын кеңейтіп, жобаға аудандық маңызы бар қалалар мен ауылдарды тарту керек. Тұрғын-үй коммуналдық шаруашылығы қаржысының кемінде 10 пайызы қайда жұмсалатынын қоғамның өзі айқындауға тиіс. Осы айтылған мәселелерді тиімді жүзеге асыру үшін жаңа Бюджет кодексін қабылдау қажет.

Алтыншы. Кәсіпкерлікті жүйелі түрде қолдау.

Бұл жұмыста бәрін басынан бастап реттеу керек. Тапсырма екі жылдан бері орындалмай келеді. Жүздеген, тіпті мыңдаған заңнамалық құжат пен нұсқаулықты қайта-қайта түзете бергеннен ештеңе шықпайды. Оның орнына ықшам әрі түсінікті жаңа ережелерді бекіткен жөн. Мұндай тәсілді 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап толық енгізу қажет.

Келесі мәселе. Мемлекет қаржылай қолдау жасаған кезде бәсекеге қабілетті шағын және орта бизнес өкілдеріне баса мән береді. Еңбекақы төлеу қорын көбейткен және салық төлемдерін арттырған кәсіпорындарға қолдау көрсетіледі. Бұл – негізгі талап.

Сонымен қатар, мемлекеттен көмек алатын бизнес өкілдерін анықтайтын автоматты жүйе енгізіледі. Мемлекеттік сатып алудың мүлде жаңа жүйесі жасалады. Бағаның төмен болуы ғана емес, тауарлар мен қызметтердің сапасы басты назарда болады.

Мемлекеттік және квазимемлекеттік сатып алуды бірыңғай платформаға көшіру қажет.

Осының бәрін жүзеге асыру үшін «Мемлекеттік сатып алу туралы» жаңа заң қабылдануға тиіс. Жетінші. Мемлекет пен жекеменшік серіктестігінің жаңа үлгісіне көшу керек.

Қазір көптеген жоба кейбір кәсіпкерлер мен шенеуніктердің майшелпегіне айналды. Келісім-шарттар ашық және конкурстық негізде жасалуға тиіс. Осы мақсатта тиісті заң қабылдау қажет. Сегізінші. Несие ресурстарының тапшылығы отандық бизнес үшін үлкен проблема болып отыр. Қазақстанда шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін 42 миллиард долларға жуық қаражат жетіспейді. Сөйте тұра, банктерде триллиондаған теңге қаржы іс жүзінде экономикаға еш пайдасын тигізбей босқа жатыр.

Ұлттық банк, Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі, Үкімет бірлесіп, нақты секторды тұрақты әрі қолжетімді несиенен қамтамасыз ететін нақты шешімдер қабылдауға тиіс.

Ұлттық банк қазіргі ахуалдың өте күрделі екенін ескере отырып, барынша икемді қимылдауы, тіпті тапқырлық танытуы керек. Шетелдерде бұған қатысты оң тәжірибелер бар.

Тоғызыншы. Өнім өндіру үшін, ең алдымен, жер керек. Жері жоқ адам бизнеспен айналыса алмайды.

Кәсіпкерлерге жер телімдерін ашық әрі жедел бөлудің тиімді тәсілдері айқындалуға тиіс. Оны жыл соңына дейін әзірлеу керек. Әрбір аймақ пен елді мекенде бос жатқан немесе мақсатына сай игерілмеген жердің бар-жоғын анықтау қажет. Бұл ақпаратты бизнес өкілдері білуге тиіс. Аталған шаралар кәсіпкерлердің ғана емес, жалпы экономиканың бәсекеге қабілетін арттыра түсетіні анық.

ЕКІНШІ БАҒДАР. НАҚТЫ СЕКТОРДЫ ДАМУ.

Ең алдымен, жер қойнауын игеру ісіне инвестиция тарту үшін заңнаманы және рәсімдерді барынша жеңілдету керек.

Геологиялық ақпарат туралы бірыңғай мәліметтер банкі құру жұмысын аяқтау қажет.

Үкіметке индустрия және жер қойнауын игеру салаларының инвестициялық тартымдылығын арттыруды тапсырамын.

Былыр менің тапсырмам бойынша барлық арнайы экономикалық аймақтың тиімділігі бағаланды. Соның нәтижесінде түйткілді тұстарды анықтап, тың тәсілдерді ойластырдық. Енді арнайы экономикалық аймақтарды дамыту үшін мүлде басқа саясатқа көшкен жөн. Қазіргі таңда шетел компаниялары Қазақстанға көше бастады. Сондықтан, бұл мәселе тіпті өзекті болып отыр.

Арнайы экономикалық аймақтарға инвестициялық жеңілдіктерді саралап беру керек. Неғұрлым көп ақша салсаң, соғұрлым көп жеңілдік аласың деген ұстаным басты қағида болуы қажет. Жұмыс істейтін саласы негізгі бағыт болмаса да, маңызды индустриялық жобаларды жүзеге асыратын инвесторлар бар. Оларға салық және кеден жеңілдіктерін ұсынбай-ақ, жер телімдерін беруге болады.

Барлық инвестициялық міндеттемесін адал орындайтын кәсіпорындар да бар. Оларға арнайы экономикалық аймақтан жер телімін жеке меншікке беру мәселесін шешу қажет.

Жалпы, инвестиция тарту жұмысын жүйелі жүргізу керек. Бұл – Үкіметтің алдында тұрған басты міндеттің бірі.

Келесі мәселе. Бұған дейін айтылғандай, мемлекет өзінің экономикаға араласуын біртіндеп азайта береді.

«Самұрық-Қазына» қоры экономиканың басты салаларына бақылау жасауға ғана мүмкіндік беретін мажоритарлы үлесі бар инвесторға айналады. Қордың басқа активтері мен акцияларын жекешелендіру керек. Оны жүзеге асыруға «Халықтық IPO» тәсілін де қолдануға болады.

«Самұрық-Қазына» қоры жеке инвесторлар дербес жүзеге асыра алмайтын аса маңызды жобаларға инвестор ретінде қатыса алады. Мұндай жобаларды Президент анықтайды. Келесі мәселе – еліміздің транзиттік қуатын арттыру.

Қазақстан қазіргі геосаяси жағдайда Азия-Еуропа арасындағы аса маңызды құрлық дәлізі болып отыр. Біз бұл мүмкіндікті толық пайдаланып, әлемдік маңызы бар көлік-тасымал торабына айналуымыз керек. Еліміз осы салада ірі жобаларды жүзеге асыра бастады. Атап айтқанда, Ақтауда контейнер хабы құрылып жатыр. Транскаспий дәлізі дамып келеді. Осы жұмыстарға әлемдегі үздік логистика компаниялары тартылады.

«Қазақстан теміржолы» компаниясы толыққанды транзиттік-логистикалық корпорация болып қайта құрылады.

Автожол құрылысына, соның ішінде жергілікті жолдардың сапасына баса мән беру керек. Бюджеттен қыруар қаржы бөлінсе де, бұл мәселе әлі шешімін таппай отыр.

Мен 2025 жылға дейін жергілікті жолдардың кемінде 95 пайызын жақсарту жөнінде тапсырма бердім. Үкімет

бұл мәселені тікелей бақылауға алсын.

Жол құрылысындағы заңсыздықтарды анықтау қажет. Бұл жұмыстан нақты нәтиже шығару керек. Бізде әлі күнге дейін битум тапшы. Бұл – ірі көлемде мұнай өндіретін ел үшін, тіпті, ұят жағдай. Үкімет осы мәселені түбегейлі шешуге тиіс.

Жалпы, ашығын айтуымыз керек, Үкіметтің жұмысында қайта-қайта олқылықтар болып жатыр. Біресе жанар-жағармай, біресе шекер жетіспейді.

Осының бәрі Үкіметтің нақты шешім қабылдауға келгенде өте баяу қимылдап, батыл қадам жасай алмауынан болып отыр. Мұндай жағдайға азаматтардың да көңілі толмайды. Әрине, бұл – орынды. Сондықтан, дәл осылай жалғаса берсе, тағы да нақты кадрлық шешімдер қабылдауға тура келеді. Келесі мәселе. Ұлттық экономика құрылымында құрылыс секторы маңызды орынға ие. Осы сала ішкі жалпы өнімнің 5-6 пайызын береді. Жанама салалар қосылса, бұл көрсеткіш одан да көп.

Бүгінде Қазақстандағы сәулет-құрылыс қызметін реттейтін

2,5 мыңнан астам құжат бар. Бұл жүйе әбден қағазбастылыққа көмілген. Жемқорлық аз емес. Ескі құрылыс стандарттары мен нормалары әлі де қолданылады. Сондықтан, Үкіметке мүлдем жаңа құжат – Қала құрылысы кодексін қабылдауды тапсырамын.

Әрбір қаланың жер телімдері мен коммуналдық желілердің схемасы көрсетілген функционалды интерактивті картасын жасау керек. Жер кадастрында өнеркәсіптік мақсатқа арналған жер телімдерінің картасын қолданыстағы көлік және коммуникация инфрақұрылымының схемаларымен толықтырып отыру қажет.

Ауыл шаруашылығын дамыту – негізгі проблеманың бірі. Осы саладағы ахуал мемлекетіміздің азық-түлік қауіпсіздігіне тікелей әсер етеді. Еліміздің ауыл шаруашылығы өнімдерінің көлемін және оның қосымша құнын арттыру қажет. Бұл – стратегиялық міндет. Қазір тек бидай мен мал сатып отыратын заман емес. Үкімет агроөнеркәсіп саласын субсидиялаудың ұзақ мерзімге арналған жаңа тәсілдерін әзірлеуге тиіс.

Бюджет қаражатының қайтарымы болуы керек.

Мемлекет қаржыны оңды-солды шашып, ысырап етуге жол бермейді.

Субсидия бөлуге және оның жұмсалыуына жүргізілетін бақылауды күшейту керек.

Шаруалардың өзара ұжымдасуы ауыл шаруашылығын дамытуға жол ашып отыр. Біз осындай пилоттық жобаны жүзеге асырдық. Оған қатысқан ауылшаруашылық кооперативтерінің егіні екі есе артық өнім берген. Ал, мал басы шамамен 25 пайызға көбейген. Әр өңірдің ерекшелігін ескере отырып, оң тәжірибені бүкіл елге біртіндеп тарату қажет. Бұл салада озық технологиялар тапшы.

Қазір ауыл шаруашылығына арналған жер туралы толыққанды ақпарат жоқ. Жердің құнары, су ресурсы мен суару жүйесі және оның жолдары жайлы мәліметтер жан-жақта шашырап жатыр. Цифрлық платформа осының бәрін бір жерге жинақтайды.

Тұтастай алғанда, еліміздің агроөнеркәсіп кешені келесі жылдан бастап жаңа әрі тұрақты ереже бойынша жұмыс істеуі қажет.

Игерілмей жатқан жерді қайтарып алу жөніндегі комиссияның қызметіне жеке тоқталғым келеді. Комиссия жұмысының аясында ауыл шаруашылығы мақсатындағы 2,9 миллион гектар жер мемлекетке қайтарылды. Жылдың соңына дейін кемінде 5 миллион гектар жерді қайтарып алу жоспарланып отыр. Игерілмей жатқан немесе заңсыз берілген жер көлемі 10 миллион гектарға жуықтайды. Үкімет пен әкімдіктер келесі жылдың соңына дейін осы жерлерге қатысты нақты шешім қабылдауға тиіс. Қазір жер мәселесін тексеруге жарияланған мораторий де күшін жойды. Бұл қадам жұмысқа оң ықпалын тигізеді деп ойлаймын.

Ел экономикасын тұрақты дамытуға су тапшылығы қатты кедергі болып отыр. Қазір бұл ұлттық қауіпсіздік мәселесіне айналды. Сырттан келетін су азайып барады. Сол судың өзін тиімсіз пайдалану жағдайды одан әрі ушықтырып отыр. Судың 40 пайызы құмға сіңіп жатыр. Бұл салада басқа да түйткілдер аз емес. Атап айтқанда, инфрақұрылым әбден тозған. Сондай-ақ, автоматтандыру және цифрландыру деңгейі төмен. Ғылыми негіздеме жоқ, мамандар тапшы. Бұл мәселелерді шешу үшін Үкімет жанындағы Су кеңесінің жұмысын жандандыру қажет, білімді сарапшыларды жұмысқа тарту керек. Қажетті мамандарды даярлау үшін бұл саладағы іргелі әрі мықты жоғары оқу орнын анықтаған жөн. Су саласын дамытудың үш жылдық жобасын әзірлеу керек.

ҮШІНШІ БАҒДАР. ЕЛ БОЛАШАҒЫНА АРНАЛҒАН СТРАТЕГИЯЛЫҚ ИНВЕСТИЦИЯ.

Еліміздің басты құндылығы – адам. Бұл – айқын нәрсе. Сондықтан, ұлттық байлықты тең бөлу және баршаға бірдей мүмкіндік беру – реформаның басты мақсаты. Ұлт саулығы жақсы болса ғана, қоғам орнықты дамиды. Денсаулық сақтау саласында біраз реформа жүргізілді. Дегенмен, оның жағдайы әлі де мәз емес. Әрине, жылдар бойы қордаланған түйткілдер бір мезетте шешілмейді. Сондықтан, аса маңызды мәселелерді ретке келтіруге баса мән берген жөн. Соның бірі – қаржыландыру жүйесі. Осы салаға қаржының жеткілікті бөлінбеуі қалыпты жағдайға айналған. Соның кесірінен, жұрт сақтандыру жүйесіне қосылса да, медициналық қызмет толық көлемде көрсетілмей отыр.

Бүгінде медициналық көмек мемлекет кепілдік берген және сақтандыру пакеті деп екіге бөлінген. Ашығын айтсақ, мұндай жүйенің тиімділігі төмен. Тіпті, сақтандыру моделі тұрақсыз әрі жүйесіз дамуда. Бұл – үлкен олқылық. Ерікті медициналық сақтандыру жүйесін енгізетін уақыт әлдеқашан жетті.

Үкіметке денсаулық сақтау саласын және жалпы әлеуметтік саланы қаржыландыру жүйесін қайта қарауды тапсырамын.

Медициналық инфрақұрылымды кешенді түрде жақсартуға баса назар аудару керек. Мемлекет пен жекеменшіктің серіктестігін тиімді пайдаланған жөн.

Медицина – инвестиция салуға қолайлы сала. Тек оған дұрыс жағдай жасау қажет.

Мен келесі жылдан бастап ұлттық жобаны жүзеге асыруды тапсырдым. Бұл құжат, ең алдымен, ауыл тұрғындарының сұранысын қанағаттандыруға арналған.

Бүгінде еліміздегі 650 елді мекенде емдеу мекемесі жоқ. Алдағы екі жылда бұл ауылдарда медициналық және фельдшерлік-акушерлік бөлімшелер салынып, қажетті құрал-жабдықпен толық қамтамасыз етіледі.

Осылайша, мемлекет бір миллионнан астам адамның алғашқы медициналық-санитарлық көмек алуына мүмкіндік жасайды.

Ұлттық жоба аясында 32 аудандық аурухана

заманға сай жаңарып, енді ауданаралық көпбейінді мекемеге айналады. Онда инсульттен емдеу орталықтары, хирургия, жансақтау және оңалту бөлімдері ашылады. Бұл төрт миллионнан астам адамға көрсетілетін медициналық қызметтің сапасын арттырады. Сонымен қатар, телемедицина бағытын дамытамыз. Сол арқылы шалғайда тұратын халыққа сапалы медициналық қызмет көрсетілетін болады.

Денсаулық сақтау саласы бәсекеге қабілетті болуы үшін дәрігерлер дайындау жүйесін жетілдірген жөн. Медициналық жоғары оқу орындарының жанынан көпбейінді ауруханалар және клиникалар ашылады. Алдағы үш жылда резидентураға бөлінетін грант саны 70 пайызға көбейеді.

Мұның бәрі ұлт денсаулығын сөз жүзінде емес, іс жүзінде жақсартуға септігін тигізеді.

Келесі маңызды мәселе – білім беру жүйесі туралы. Бұл сала ұлт сапасын жақсарту ісінде аса маңызды рөл атқарады.

Қазақта «Ел боламын десең, бесігіңді түзе» деген сөз бар.

Сондықтан, мектепке дейінгі тәрбие жұмысы басты назарда болуы керек.

Алайда, бізде екіден алты жасқа дейінгі балалардың жартысынан астамы ғана балабақшаға барады. Мұндай олқылыққа жол беруге болмайды.

Балаларды балабақшамен қамтамасыз ету мәселесін түпкілікті шешу қажет. Оған қоса, тәрбиешілердің әлеуметтік мәртебесін арттырып, жалақысын көбейту керек. Осы саладағы мамандарға қойылатын нақты талаптар бекітілуге тиіс. Олардың жұмыс жүктемесін де біртіндеп азайтқан жөн.

Өзі ісіне адал ұстаздар білім беру саласының дамуына зор үлес қосады. Сондықтан, балабақшаны емес, тәрбиешіні аттестациялау қажет.

Орта білімнің сапасы – табысты ұлт болудың тағы бір маңызды шарты. Әрбір оқушының білім алып, жан-жақты дамуы үшін қолайлы жағдай жасалуға тиіс. Сол үшін «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы қолға алынды.

Біз 2025 жылға дейін 800 мың баланың заманауи мектепте оқуына жағдай жасаймыз. Осылайша, апатты жағдайдағы және үш ауысыммен оқитын мектеп мәселесін толық шешеміз. Бұл ауыл және қала мектептерінің айырмашылығын едәуір азайтады.

Жалпы, мектеп салу Үкімет және әкімдіктер үшін басты міндеттің бірі болуы керек.

Жемқорлар сотталғанда, олардың заңсыз тапқан қаржысы мемлекетке өтіп, түгелдей мектеп құрылысына жұмсалуға тиіс. Үкімет осы бастаманы заң тұрғысынан рәсімдеу туралы шешім қабылдауы керек.

Мектеп формасын барлық оқушыға барынша қолжетімді ету аса маңызды. Әлеуметтік тұрғыдан әлсіз саналатын кейбір топтағы балаларға оны бюджет есебінен беру қажет деп санаймын. Мектеп формасына арналған мемлекеттік тапсырысты отандық жеңіл өнеркәсіпті дамытуға бейімдеген жөн.

Әділетті Қазақстанды құру ісінде мұғалімдердің рөлі айрықша екені сөзсіз. Мемлекетімізде соңғы жылдары ұстаз мамандығының абырой-беделін арттыру үшін көп жұмыс жасалды. Дегенмен, бұл бағытта әлі де біршама өзгерістер жасау қажет.

Педагогикалық жоғары оқу орындарын аккредитациялаудың жаңа стандарты қабылданады. Сондай-ақ, ұстаздардың құзырет аясы айқындалады.

Жаһандық ғылыми-техникалық даму барысын ескерсек, жоғары сыныптарда жаратылыстану-математика пәндерін және ағылшын тілін оқытуды барынша күшейту маңызды.

Қоғамда қазақ және орыс тілін мектепте оқыту мәселесі бойынша пікірталас болып жатыр. Нақты айтайын: біз қазақ тілін де, орыс тілін де жақсы білетін балаларды тәрбиелеуіміз қажет. Себебі, бұл ұрпақтың мүддесі үшін керек. Оқу-ағарту министрлігі популисттердің жетегінде кетпей, балалардың мүддесін қорғауға тиіс. Білімді және бірнеше тілді меңгерген ұрпақ болашаққа сеніммен қадам басады. Біздің күшіміз

– жастардың білімінде.

Техникалық және кәсіби білім беретін оқу орындары еңбек нарығының нақты сұранысына бейімделуі және еліміздің жаңа экономикалық бағдарының міндеттеріне сай болуы керек. Ата-аналар мен оқушылар алған білімінің және игерген машық-дағдысының сапалы және сұранысқа ие болуы үшін белгілі бір деңгейде жауапты екенін сезінуге тиіс. Сондықтан, олармен де үнемі әріптестік қатынас орната білу керек. Осы мақсатта жеке білім беру ваучерлерін енгізу жоспарланып отыр.

Баланың білім алуына, оның ішінде сыныптан тыс оқуына мемлекет бөлетін қаражат бірыңғай білім беру есепшоттарында жинақталады.

Бір сөзбен айтқанда, мұны балалардың білім алуына инвестиция ретінде жұмсалатын алғашқы мақсатты капиталы деуге болады. Бұл қадам еліміздің әрбір азаматы үшін бірдей мүмкіндік қағидатын іс жүзінде қолдануға жол ашады. Жоғары білім саласындағы реформаларды да осы бағытта жүзеге асырған жөн.

Отандық жоғары оқу орындарының білім сапасы артқан сайын ондағы оқу ақысы да өсе түседі. Сондықтан мемлекет ұлттық бірыңғай тестілеудің нәтижесіне және басқа да көрсеткіштерге байланысты білім беру гранттарын әртүрлі деңгейде бөлуді жоспарлап отыр. Оның көлемі 30-дан 100 пайыз аралығында болады.

Білім алуға жылдық өсімі 2-3 пайыз болатын жеңілдетілген несие де беріледі. Бұл шаралар жоғары білімнің қолжетімділігін арттырып қана қоймай, қоғамда әріптестік және өзара жауапкершілік қағидатын нығайта түседі.

Келесі маңызды мәселе – студенттерді жатақханамен қамтамасыз ету. Бұл түйткілді шешу үшін жоғары оқу орындарымен және құрылыс компанияларымен мемлекеттік-жекеменшік серіктестік орнату тәсілін барынша енгізу керек. Сондай-ақ, барлық мәселенің шешімін табуды мемлекеттің мойнына ілу дұрыс емес деп санаймын.

Сол себепті, мемлекеттен қаражат алу үшін жекеменшік жоғары оқу орындарының жатақханасы болу шарт. Әрине, мұны оқу орындарынан біртіндеп талап еткен жөн.

Студенттердің жекелеген, әлеуметтік тұрғыдан аз қамтылған санаттары үшін пәтер жалдауға кететін шығынын субсидиялау мүмкіндігін де қарастыруға болады. Жоғары оқу орындары жанындағы эндаумент-қорлар білім беру экокүйесін дамытудың негізгі буынына айналуды тиіс. Мақсатты капиталдың мұндай қорлары

әлемдегі озық университеттерде ғылымды және инновацияны қаржыландырудың өзегі саналады. Еңбекақыны нарықтағы жағдайға сай өсіру – халықтың әл-ауқатын арттырудың басты факторы. Мемлекет ең төменгі жалақыны айқындаудың жаңа тәсілін енгізеді. Бұл әдіс оның мөлшерін біртіндеп ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Мен ең төменгі жалақы деңгейін 60 мың теңгеден 70 мың теңгеге дейін көтеру туралы шешім қабылдадым. Бұл шешім 1,8 миллион азаматтың табысына тікелей әсер етеді.

Біз зейнетақы жүйесін де қайта жаңғыртамыз. Зейнетақының ең төменгі базалық мөлшерлемесін біртіндеп ең төменгі күнкөріс деңгейінің 70 пайызына, ал жоғарғы шегін 120 пайызына жеткізу қажет. Бұған дейін қабылданған шешімдермен бірге бұл қадам 2025 жылға қарай жиынтық зейнетақы мөлшерін орташа алғанда 27 пайызға көбейтеді.

Сондай-ақ, әлеуметтің талап-тілегін ескере отырып, әйелдердің зейнет жасын 2028 жылға дейін 61 жас деңгейінде қалдырамыз.

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының тиімді инвестициялық стратегиясын әзірлеу қажет. Бұл жұмысқа іскерлік абырой-беделі мен кәсіби біліктілігі жоғары мамандары бар жеке компанияларды тартуға болады.

Әлеуметтік қамсыздандыру жүйесіне де өзгеріс енгізу керек.

Біз 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап бала күтімі үшін төлемақы төлеу мерзімін сәби бір жарым жасқа толғанға дейін ұзартамыз. Балалардың ең маңызды шағында – сәби кезінде ата-аналары

жанында көбірек болады.

Әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысушыларға жұмыссыз қалғаны үшін төленетін төлемақы орташа айлық табысының 45 пайызына дейін көбейтіледі. Бұл қадам осындай жағдайға тап болған жандарға септігін тигізіп, қызметке тезірек оралуына мүмкіндік береді.

Атаулы әлеуметтік көмектің бірыңғай жүйесін құру азаматтардың әл-ауқатын жақсарту ісіндегі маңызды қадамның бірі болмақ.

2023 жылдан бастап, Отбасының цифрлық картасы және Әлеуметтік әмиян сияқты тәсілдерді енгізу жоспарланып отыр. Осы бастамалар аясында мемлекеттік қолдаудың түрлі шаралары біріктіріледі.

Оның бәрі барынша түсінікті, ең бастысы, нақты болады әрі алдын-ала жасалады.

Жастарға жан-жақты қолдау көрсету – мемлекетіміздің басты міндетінің бірі. Еңбекпен қамтитын түрлі шаралар арқылы келесі жылы 100 мың жасқа жұмыс беруіміз керек. Жастардың кәсіпкерлік бастамаларына қолдау көрсетіле бермек. Оларға жеңілдетілген тәртіппен жылдық өсімі 2,5 пайыз болатын шағын несие беріледі. Бұл шаралар қоғамның барынша үйлесімді әрі әділетті болуына ықпал етеді.

Жалпыхалықтық референдумда қабылданған конституциялық өзгерістер Әділетті Қазақстанның символына айналды.

Біз Ата заңымызда жер мен табиғи ресурстар халықтың меншігі деген басты қағидатты бекіттік. Бұл – құр сөз емес. Бұл – барлық реформаның арқауы.

Әрбір отбасы еліміз пайдаланып жатқан ұлттық байлықтың игілігін көруі керек. Сондықтан, мен жариялаған Балалар жылының аясында «Ұлттық қор – балаларға» атты мүлде жаңа бағдарламаны жүзеге асыру өте маңызды деп санаймын. Ұлттық қордың жыл сайынғы инвестициялық табысының 50 пайызын балалардың арнаулы жинақтаушы есепшотына аударуды ұсынамын. Қаржы әр бала 18 жасқа толғанға дейін аударылып тұрады, оны мерзімінен бұрын есепшоттан шығарып алуға болмайды. Жинақталған қаржы балалар кәмілет жасына толғаннан кейін олардың баспана немесе білім алуына жұмсалатын болады. Бұл қаражат өскелең ұрпақтың үлкен өмірге қадам басуына мүмкіндік береді. Қор, шын мәнінде, ұлттық мәртебеге ие болып, халқымыздың игілігіне қызмет етеді. Бастаманы мұқият әзірлеу қажеттігін ескере отырып, жобаны 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап іске қосуды тапсырамын.

«Самұрық-Қазына» қоры таза пайдасының кемінде 7 пайызын «Қазақстан халқына» қоғамдық қорына аударатын болады. Бұл – Жаңа Қазақстанның сипатына сай келетін маңызды бастама. Сондай-ақ, табысы мол кәсіпкерлер мен азаматтар қорға демеушілік көрсете береді деп сенемін.

Жалпы, адам әлеуетін дамыту – маңызды мәселенің бірі. Осы орайда, шетелден дарынды жандарды елге тарту қажет. Әсіресе, шығармашылық және кәсіпкерлік салада жетістікке жеткен азаматтарды шақыру керек. Мен тиімді көші-қон саясаты туралы айтып отырмын. Сұранысқа ие болып отырған және жоғары білікті мамандардың тапшылығын азайту қажет. Ғылым, денсаулық сақтау, өндіріс, IT салаларының білікті мамандарына жеңілдік жасалады. Мемлекет оларға елімізде тұрақты тұру үшін виза береді. Шетел кәсіпкерлері он жылға виза рәсімдеп, Қазақстанда тұруға мүмкіндік алады. Бірақ, олар экономикамызға 300 мың доллардан астам инвестиция салуы қажет.

Қандастардың көшіп келуіне және ішкі миграцияға қатысты саясат түбегейлі өзгереді. Бұл орайда, демографиялық және экономикалық үрдістерді ескеру керек. Сондай-ақ, жалпыұлттық мүддені басшылыққа алу өте маңызды.

Қуатты ұлттың діңгегі – халық. Ең бастысы, азаматтарымыздың денсаулығы мықты, білімі терең болуы керек.

Кәсібилік пен еңбекқорлық қоғамымызда ең жоғары орында тұруы қажет. Тағы да қайталап айтамын. Елімізде еңбекқор адам, кәсіби маман ең сыйлы адам болуға тиіс. Осындай азаматтар мемлекетімізді дамытады. Мен Ұлттық

құрылтайда және «Жастар рухының» съезінде бұған арнайы тоқталдым. Біз қарапайым еңбек адамына құрмет көрсетуіміз керек. Қандай кәсіппен айналыссаң да, оны сапалы атқару маңызды.

Жастар нақты бір мамандықтың қыр-сырын жетік білуге ұмтылғаны жөн. Өз саласының шеберіне әрдайым сұраныс болады. Өскелең ұрпақ Қазақстанда ғана емес, өзге елдерде бәсекеге қабілетті болуы керек.

Көрші мемлекеттің азаматтары шетелге барып, жұмыс талғамай еңбек етіп жатыр. Олар біздің елде де өте жақсы табыс тауып жүр. Шын мәнінде, ең бастысы – адал еңбек. Біз мұны жете түсінетін ұрпақ тәрбиелеуге тиіспіз. Идеология жұмысында осыған баса мән берген жөн.

ТӨРІНШІ БАҒДАР. МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ ІСІН ҚАЙТА ЖАҒЫРТУ.

Экономиканы түбегейлі реформалау үшін мемлекеттік басқару жүйесіне серпіліс қажет. Жұрт бос сөзден, жарқын болашақ туралы жалынды ұрандардан жалықты. Халық мемлекеттік органдардың өз уәдесін қағаз бетінде емес, іс жүзінде орындағанын қалайды. Саяси қызметшілердің жеке жауапкершілігін арттыра отырып, мемлекеттік басқару жүйесін орталықсыздандыруға баса мән беру керек. Үкіметтің кейбір құзыреттерін министрліктерге берген жөн. Нақты бір саладағы саясатқа «ұжымдасқан кабинет» емес, нақты бір министр жауап беруге тиіс.

Үкімет салааралық мәселелерді шешумен шұғылдандуы қажет. Премьер-Министр Кеңесін мемлекеттік басқару ісінің үздік стандарттарына сай келетін, ықшамды Үкімет аппараты ретінде қайта құру осы бағыттағы алғашқы қадам болмақ. Басты мақсат – оның атауын өзгерту емес, нақты реформа жасау. Біз орталық мекемелерді оңтайландыру арқылы жергілікті атқарушы органдардың өкілеттігін айтарлықтай кеңейтуіміз керек. Бұл тәсіл қордаланған мәселелерді өңірлерде, ел ішінде шешуге мүмкіндік береді. Жергілікті өзін-өзі басқару мәселелеріне, қоғамдық кеңестердің, пәтер иелері кооперативтері мен мүлік иелері бірлестіктерінің қызметін өзгертуге айрықша назар аудару қажет. Тұрғын-үйлер мен қала инфрақұрылымын абаттандыру мәселесін қолға алу керек. Ғимараттардың сыртқы көрінісі және ішкі инфрақұрылымының қызметі азаматтардың көңілінен шықпайды, елімізді шетелдіктердің алдында ыңғайсыз жағдайға қалдырады. Үкіметке жаңа әкімшілік реформа әзірлеуді тапсырамын. Оған қоса, мемлекеттік органдардың жұмыс нәтижесін жақсартып, жауапкершілігін арттырған жөн.

Бізге сапалық тұрғыдан жаңа мемлекеттік басқарушылар керек. Мемлекеттік қызметшілерді іріктеу және жұмыстан босату жүйесін заман талабын ескере отырып, қайта жасау қажет. Мемлекеттік қызмет жеке сектордағы кәсіби мамандар үшін барынша ашық болғаны дұрыс. Кадрлық резервті нығайту керек.

Мемлекеттік қызмет істері агенттігі толыққанды стратегиялық HR институтына айналуға тиіс. Үкімет Агенттікпен бірлесіп бүкіл әлемдегі азаматтарымыздың әлеуетін жұмылдыру үшін арнайы платформаны іске қосуы керек. Квазимемлекеттік сектордағы басқару ісінің тиімділігін арттыруға айрықша назар аударған жөн. Бұл бағытта нақты жұмыс атқарыла бастады. Соны аяғына дейін жеткізу керек. Ол үшін «Самұрық-Қазына» қорының жаңа жұмыс үлгісін түпкілікті айқындап алу қажет.

Әлемдегі ең үздік инвестициялық және өндірістік компанияларды үлгі ретінде алу керек. Мемлекеттік активтерді басқару ісі барынша ашық болуға тиіс. Үкімет жыл сайын Ұлттық баяндама әзірлеуді қамтамасыз етеді және оны Парламентке жолдайды.

БЕСІНШІ БАҒДАР. ЗАҢ ЖӘНЕ ТӨРТІП.

Қоғамда заң үстемдігі берік орнығып, сот төрелігі әділ атқарылуы қажет. Осыған орай, қазылар қауымын шұғыл түрде қайта іріктеп, жаңартып жасақтау керек.

Қазылар жоғары білікті, адал, сондай-ақ,

жемқорлықтан таза болуы қажет. Ең алдымен, барлық судьялардың мәртебесін теңестірген жөн. Олар өзіне жоғары тұрған әріптестеріне тәуелді болмауы керек.

Көптеген сот төрағасы лауазымы судья лауазымы болып өзгереді. Сот төрағасы және Сот алқасының төрағасы лауазымына үміткерді судьялар өздері сайлайтын тәсіл енгізуді ұсынамын. Жоғарғы Сот судьяларын да сайлау арқылы таңдау тәсілін енгізген жөн. Ол үшін Президент үміткерлерді баламалы негізде Сенатқа ұсынуы керек. Аталған салаға мықты заңгерлерді тарту үшін материалдық жағдай жасау қажет.

Судьялардың дербестігін арттыру үшін Жоғарғы сот кеңесінің мәртебесін нығайтқан дұрыс. Судья болуға үміткерлерді дайындау, біліктілігін көтеру жұмысы Кеңестің құзыретіне беріледі. Сондай-ақ, олардың шекті жасын ұзарту, өкілеттігін тоқтату мәселесімен де осы мекеме айналысады. Бұл мемлекеттік орган нақты кадрлық функциялары бар, толыққанды институтқа айналуы керек. Кадрларды іріктеуден бастап, барлық деңгейдегі соттарды тағайындауға ұсыным беруге дейінгі бүкіл міндет соларға жүктеледі. Күштік құрылымдар сотқа ықпал етпеуге тиіс. Бұл – өте маңызды. Судьяларға әкімшілік қысым көрсететін амал-тәсілдің бәрі жойылуы керек. Судьялардың қызметіне араласуды шектей отырып, олардың заң бұзғаны үшін жауапкершілігін арттырамыз.

Судьяның өрескел қателік жіберген және күшін жойған әрбір сот актісін Қазылар алқасы тексеруге тиіс.

«Сот төрелігін атқару сапасы» бойынша судьяларды бағалау және жауапкершілікке тарту институтын түбегейлі қайта қараған жөн. Апелляция институтын реформалау қажет. Істер бірінші сатыдағы сотқа қайтарылмай, нақты мән-маңызы бойынша шешім шығарылуы керек. Әкімшілік әділеттің қолданылу аясын да кеңейту қажет. Әкімшілік құқық бұзушылықтардың ауқымды бөлігінің және мемлекеттік органдармен арадағы азаматтық-құқықтық даулардың Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекспен реттелуі отандық сот төрелігін барынша ізгілендіріп, әділдікке бастайды.

Сонымен бірге, аудандық және облыстық соттар деңгейіндегі сот төрелігінің қолжетімді болу мәселесін пысықтау керек.

Бизнес өкілдері сот алымдарының тым жоғары болуы олардың өз мүддесін қорғауына айтарлықтай кедергі келтіреді деп есептейді. Бұл – орынды пікір.

Сондықтан, қазіргідей талап-арызда көрсетілген сомадан алынатын пайыз мөлшерінің орнына мүлік даулары бойынша ойға қонымды алым мөлшерін белгілеу қажет.

Мемлекеттің сот процесіне қатысуын азайтқан жөн. Мемлекеттік органдар арасындағы сот дауларын да ретке келтіретін кез келді. Егер екі министрлік заң нормаларын әртүрлі түсінсе, ондай мәселені Үкімет түпкілікті шешуге тиіс. Дәл осындай тәсілді мемлекеттік органдардың мемлекеттік ұйымдармен арадағы дауларына да қатысты қолдану қажет.

Түрлі өңірде ұқсас істер бойынша әртүрлі шешімдер қабылданатын жайттар жиі кездеседі. Қазір цифрлық талдау жасайтын құрал әзірленуде. Сол арқылы сот төрелігін атқару ісін біріздендіруге мүмкіндік туады.

Жоғарғы Сот осы интеллектуалды жүйені толық енгізуді тездеткені жөн.

Өрине, сот жүйесін реформалау мұнымен аяқталмайды. Бұл шаруамен мамандар Жоғарғы Соттан тыс айналыса береді. Осы қадам үдеріске бәсекелік сипат беріп, оны қоғам өкілдері мен тәуелсіз сарапшылар үшін ашық, яғни, анағұрлым тиімді етеді.

Келесі мәселе – құқық қорғау органдарын реформалау туралы. Бұл сала әрдайым қоғамның жіті назарында.

«Қасиретті қаңтар» оқиғасы тәртіп сақшылары үшін нағыз сынақ болды. Ол кезде арандатушылардың кесірінен шерулер жаппай тәртіпсіздікке ұласты. Оның ақыры мемлекетке қарсы бүлік шығаруға әкеп соқтырды. Жұртты арандатушылардың көбі

шартты немесе жеңіл жазамен құтылып кетті. Шын мәнінде, олардың кінәсі әлдеқайда ауыр. Өйткені, жағдайды қасақана ауыстырды. Соның салдарынан іс насырға шауып, қайғылы оқиғалар болды. Маған құқық қорғаушылар, адвокаттар қауымдастығының өкілдері бірнеше рет өтініш жолдады. Олар елді жаппай тәртіпсіздікке үндеген адамдарды қатаң жазалау қажет екенін айтты. Бұл – орынды ұсыныс.

Сондықтан өкілетті органдарға осы мәселені қарастырып, нақты шара қабылдауды тапсырамын.

Біз кез-келген ашық арандатушылыққа және заңсыз іс-әрекетке қатаң тосқауыл қоюымыз керек. Ел ішіне іріткі салған және заң бұзуға шақырған адамдар қатаң жазадан құтылып кетпейді.

«Саяси плюрализмге ашықпыз, экстремизмнен, қарақшылық пен бұзақылықтан қашықпыз» деген ортақ қағиданы бүкіл қоғамның есіне салғым келеді.

Қасақана арандату басталған жерде, сөз бостандығы мен пікір алуандығы туралы әңгіме қозғаудың өзі артық. Бұл – қоғамның тұрақтылығы мен қауіпсіздігіне нұқсан келтіру, мемлекеттің тұғырын шайқауға әрекеттену деген сөз.

Бізге ел бірлігі ауадай қажет. Ереуілге қатысқандар да, күштік құрылым қызметкерлері де – өз азаматтарымыз. Олар сот әділ өтеді деп қана емес, қоғам кешірімді болады деп үміттеніп отыр.

Мемлекет қаңтар оқиғасына қатысқан, бірақ ауыр қылмыс жасамаған азаматтардың жазасын жеңілдетті. Заң бұзғандардың бірқатары кінәсін түсініп, өткен іске өкініп отыр. Оларға кешіріммен қараған дұрыс деп ойлаймын. Сондықтан, мен қаңтар оқиғасына қатысушыларға бір реттік рақымшылық жариялау туралы шешім қабылдадым.

Рақымшылық жаппай тәртіпсіздікті ұйымдастыруға қатысы бар адамдарға, сондай-ақ, мемлекетке опасыздық жасағаны және билікті күшпен басып алуға әрекеттенгені үшін айыпталғандарға қолданылмайтыны түсінікті.

Сондай-ақ, лаңкестік және экстремистік қылмыс жасағандарға, рецидивистерге, жұртты азаптағандарға рақымшылық болмайды. Біз адамгершілік таныта отырып, осы қайғылы оқиғадан тиісті қорытынды жасаймыз. Мұндай жағдай енді ешқашан қайталанбайды. Бұған жол бермейміз.

Қаңтар оқиғасы кезінде қаза болған азаматтардың жағдайы төмен отбасыларына материалдық көмек беріледі. «Қазақстан халқына» қоры да осы игі іске лайықты үлес қоса береді деп ойлаймын. Біз қаңтар оқиғасынан сабақ алып, қоғамдық қауіпсіздікті едәуір күшейту қажеттігін түсіндік. Соңғы кезде адам өлтіру, қарақшылық жасау сияқты ауыр қылмыстар көбейіп барады. Аса қатыгездікпен жасалатын мұндай әрекеттер бүкіл қоғамға қатер төндіреді.

Жазаны қатайту, мұндай қылмыс жасағандарды шартты түрде мерзімінен бұрын босатуды доғару арқылы осы қауіпті үрдістің тамырына балта шабу керек.

Отбасылық зорлық-зомбылықты қылмыс санатына жатқызу мәселесі қоғамда көптен бері талқыланып жүр.

Құқық қорғау органдары бұл ұсыныстың дұрыс екеніне күмәнмен қарайды. Себебі, мұндай тұрмыстық жағдайларды анықтау оңай емес, яғни осындай оқиғаларды тергеп-тексеру қиынға соғады. Бұл сөздің де жаны бар. Бірақ, қалай десек те, отбасылық зорлық-зомбылыққа көз жұма қарауға болмайды.

Отбасында ойран салатындар жазаға тартылмаса, олар одан бетер басынып кетеді. Ал жапа шеккендер мүлдем қорғаусыз қалады. Мұндай әрекеттер үшін жазаны күшейтетін кез келді деп санаймын. Зардап шеккен жандар елдің сөзінен немесе біреудің қысым жасауынан қорықпауы қажет. Сондықтан, полиция қызметкерлері олармен өте мұқият жұмыс жүргізіп, тиісті шараларды қолдануы керек.

Синтетикалық есірткі тұтынатындардың көбеюі

ұлт саулығына зор қауіп төндіруде. Қазіргі ахуал өте күрделі, соңғы үш жылда тәркіленген «синтетиканың» көлемі 10 есе артқан. Уақыт өткен сайын мұндай есірткі арзан әрі қолжетімді бола бастады. Нашақорлар оны әлеуметтік желі мен түрлі мессенджер арқылы емін-еркін сатып алып жатыр. Есірткіні, тіпті, үйге әкеп беретіндер бар. Бұл – аса қауіпті әрі ауқымды әлеуметтік кесел.

Синтетикалық есірткіні өндіруге және таратуға қарсы күрес жалпыұлттық деңгейде жүргізілуге тиіс. Сондықтан, Нашақорлықпен және есірткі саудасымен күресудің кешенді жоспарын әзірлеу қажет.

Интернет және телефон арқылы жасалатын алаяқтық әрекеттерге айрықша назар аудару керек.

Құқық қорғау органдары мұндай қатерлерді анықтап, қылмыскерлерді құрықтау үшін ақпараттық-сараптама жұмысын күшейтуі керек. Сондай-ақ, азаматтардың құқықтық және қаржылық сауатын жүйелі түрде арттырған жөн. Бюджет қаржысын және жалпыұлттық байлықты талан-таражға салатын жемқорлық әрекеттер мен оның астыртын жолдарын ұйымдастырушыларды іздеуге, түпкі амал-тәсілдерін анықтауға барынша күш салу өте маңызды.

Қылмыстық және Қылмыстық-процестік кодекстерді мұқият саралап, ондағы қолданылмайтын немесе сот төрелігіне кедергі келтіретін артық-ауыс нәрсенің бәрінен арылу қажет. Тиісті түзетулер енгізілгеннен кейін оларды қайта-қайта өзгерте бермеу қажет. 2015 жылдан бері Қылмыстық және Қылмыстық-процестік кодекстерге 1200-ден астам өзгеріс енгізілген. Уақытша жағдайларға байланысты немесе аясы тар корпоративті мүдделерге бола заңдарды өзгертуге жол берілмеуге тиіс.

Сондықтан, қылмыстық және қылмыстық-процестік заңнаманы түзету құзыретін Әділет министрлігіне беру қажет. Ол үшін мекеменің кадрлық әлеуетін нығайтып, заң шығару қызметінің сапасын арттыру керек. Құрметті отандастар!

Біз бүгін алдағы реформалардың бағыт-бағдарын айқындап алдық.

Енді мемлекетімізді және қоғамның барлық саласын жаңғырта түсуге тиіспіз.

Саяси реформалар «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» формуласымен жүзеге асырылып жатыр. Бұл тұжырым – қоғамымыздың мызғымас тұғыры. Реформалардың мазмұны жан-жақты толығы бермек.

Жалпыұлттық ынтымақты және билік пен қоғамның серіктестігін нығайта береміз. «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» қағидасын ұстану аса маңызды.

Біз қоғамға іріткі салуды емес, елді ізгі мақсатқа жұмылдыруды ойлауымыз керек. Әділетті Қазақстан идеясының түпкі мәні – осы. Біздің алдымызда айрықша міндет тұр. Бұл – еліміздің егемендігін және жеріміздің тұтастығын сақтап қалу.

Елдігімізді қорғаудың ең басты жолы – берекелі бірлік. Бұдан басқа жол жоқ. Ел бірлігі қашанда ең басты құндылық саналған. Қазір оның өзектілігі арта түсті.

Халқымыз татулық пен тұрақтылыққа ерекше мән берген. Оны бәрінен биік қойған. Біз дәл осы кезде бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығара білуіміз керек.

Құрметті Парламент депутаттары!

Қадірлі отандастар!

Мемлекетіміздің болашағына тікелей қатысы бар ой-пікірлерімді ортаға салғым келеді.

Қазіргі геосаяси жағдайда біз мемлекеттілігімізді біртіндеп нығайтып, реформалар мен жаңару бағдарын нық ұстануымыз қажет.

Барынша мұқият әрекет жасап, еліміздің ұзақ мерзімді

мүддесіне сай жұмыс жүргізуіміз керек.

Реформалардың қазіргі қарқынын сақтау, саяси мәселелердің бәрін кейінге қалдырмай шешу аса маңызды. Ол үшін алдағы сайлау кезеңдерін тиімді жоспарлау қажет.

Президенттің кезекті сайлауы 2024 жылы, ал

Парламент сайлауы 2025 жылы өтуге тиіс екенін баршаңыз білесіздер.

Жаңа стратегияға сәйкес басты мемлекеттік институттарды кешенді түрде қайта жаңғыртуға кірісу қажет деп санаймын.

Бұл қадам бізге әр азаматымыздың әл-ауқатын арттыру және бүкіл елімізді өркендету жолындағы ортақ жұмысты жандандыруға мүмкіндік береді. Билік өзінің жоспарын қоғамнан жасырын ұстайтын саяси дәстүрден арылуымыз керек. Сондықтан, мен бүгін алдағы сайлау науқандарының кестесін барша халыққа жариялағым келеді.

Мен биылғы күзде кезектен тыс Президент сайлауын өткізуді ұсынамын.

Әділетті Қазақстанды құру жолында түбегейлі және жан-жақты реформаларды табысты жүзеге асыру үшін халықтың жаңа сенім мандаты қажет. Мен үшін мемлекет мүддесі бәрінен биік.

Сондықтан мен өкілеттік мерзімімді қысқартуға және кезектен тыс

Президент сайлауына баруға дайынмын.

Сондай-ақ, мен көп ойланып, Президент өкілеттігі мерзімдерінің санын және ұзақтығын қайта қарау қажет деген байламға келдім.

Президент мандатын ұзақтығы 7 жылдық бір мерзіммен шектеуді ұсынамын. Бірақ, қайта сайлануға тыйым салынады.

Бұл бастаманың негізі қандай? Бір жағынан, 7 жыл – кез-келген ауқымды бағдарламаны жүзеге асыру үшін жеткілікті кезең. Екінші жағынан, Президент мандатын бір мерзіммен шектеу Мемлекет басшысының жалпыұлттық дамудың стратегиялық міндеттерін шешуге барынша жұмылуын қамтамасыз етеді.

Тіршілік тоқтамайды, жаһандық үдерістер мен ел ішіндегі қоғамдық дамудың қарқыны күн өткен сайын артып келеді.

Мен ұсынып отырған конституциялық жаңалық билікті монополизациялау қаупін айтарлықтай азайтады. Дәл осы себепті, мен президентті бір мерзімге ғана сайлау нормасын енгізуді ұсынып отырмын. Біз билікті жасақтаудың және оның қызметін қамтамасыз етудің өркениетті қағидаттарын бекітуге тиіспіз.

Жаңа президенттік жүйе саяси тұрақтылықты нығайтып, қоғамдық құрылыстың қазақстандық үлгісін орнықтырады. Президентті бір мерзімге ғана сайлау нормасын сайлаудан кейін Парламенттің қарауына ұсынамын. Парламент оң шешім қабылдаса, Отанымызда жаңа саяси дәуір басталады.

Елімізді саяси жаңғырту үдерісінде парламентаризмді дамыту ісі айрықша орын алады. Жаңарған Ата заңымыз әділ әрі ашық ережелері бар саяси жүйенің мүлде жаңа стандарттарын енгізеді.

Саяси партияларды тіркеу рәсімі айтарлықтай жеңілдетілді. Парламент пен мәслихаттарды партиялық тізім және бір мандатты округ бойынша жасақтаудың тың тәсілдері іске қосылады.

Жалпы, конституциялық реформада көзделген институционалдық өзгерістің бәрін осы жылдың соңына дейін заңмен бекітіп, аяқтау қажет. Бұл өзгерістер саяси партиялардың санын арттырады, саяси бәсекені күшейтеді, халық қалаулыларының жаңа легі пайда болуына септігін тигізеді.

Ескі тәсіл бойынша сайланған биліктің өкілді органдарының кезектен тыс сайлау науқаны арқылы жаңаруы заңдылық.

Сондықтан, Мәжілістің және барлық деңгейдегі мәслихаттардың сайлауын келесі жылдың бірінші жартысында өткізуді ұсынамын.

Біз көпшіліктің мүддесін білдіретін депутаттардың жаңа құрамын жасақтаймыз. Бұл қадам мәслихаттар мен Парламент жұмысының тиімділігін арттырады сөзсіз. Болашақта Үкімет құрамына сайлаушылардың басым көпшілігінің дауысын алған саяси күштердің ғана емес, Парламенттегі басқа да партиялардың өкілдері кіруі мүмкін.

Мұндай тәсіл атқарушы билікке бүкіл қоғамның талап-тілегін ескеретін тиімді шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Сонымен, биыл Президент сайлауы, келесі жылы

Мәжіліс және мәслихат депутаттарының сайлауы өтеді. Содан кейін Үкімет құрамы жасақталады. Соның нәтижесінде 2023 жылдың ортасында Президент, Парламент, Үкімет сияқты негізгі саяси институттардың бәрі қайта жаңғырып, жаңарады. Біз ашық бәсекелестік орныққан және бәріне тең мүмкіндік берілетін Әділетті Қазақстанды құрып жатырмыз.

Ауқымды саяси өзгерістерді ашықтық, әділдік және өзара сенім арқылы жүзеге асыру аса маңызды.

Жаңа сайлау науқанының мерзімдерін және

оның ретін елге ашық жариялау шешім қабылдау кезіндегі ашықтық қағидатына сай келеді. Осы қадамның бәрі біздің «Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет» атты басты формуламызды біртіндеп нақты мән-мазмұнмен байыта түседі.

Біздің бүгінгі бастамаларымыз Қазақстанның болашағын айқындайды.

Біз күн сайын ескі мен жаңаның, тоқырау мен дамудың арасынан таңдау жасаймыз. Баршаңызды ұлт мүддесі үшін ұйысуға шақырамын.

Бәріміз бірлігімізді бекемдей білсек, ешқашан әділдіктен аттамасақ, берекелі ел боламыз. Әділетті Қазақстанды құру ісі енді ғана басталды. Алдағы жолдың қиындығы көп. Бұл бағдарымыз ешқашан өзгермейді, ішкі және сыртқы ахуал қандай болса да жалғаса береді. Қол қусырып отыратындар мен қасақана кедергі жасайтындарға орын жоқ.

Біз таңдаған жолымыздан айнымаймыз!

Ендеше, Әділетті Қазақстанды бірге құрайық!

Қасиетті Отанымызды бірге өркендетейік, ағайын!

ПОСЛАНИЕ ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВА К.К. ТОКАЕВА НАРОДУ КАЗАХСТАНА

СПРАВЕДЛИВОЕ ГОСУДАРСТВО. ЕДИНАЯ НАЦИЯ. БЛАГОПОЛУЧНОЕ ОБЩЕСТВО

Уважаемые соотечественники!

Уважаемые депутаты, члены Правительства!

В соответствии со статьей 59 Конституции Республики Казахстан объявляю третью сессию Парламента VII созыва открытой.

Уважаемые депутаты!

Поздравляю всех с началом очередной сессии Парламента!

В этом году наша страна вступила в новый этап развития.

На общенациональном референдуме большинство граждан поддержало курс на политическую модернизацию.

Конституционная реформа стала основополагающим шагом в созидании Нового Справедливого Казахстана.

Продолжением политической модернизации должны стать структурные экономические преобразования.

Нам предстоит глубинная перестройка отношений в триаде «гражданин – бизнес – государство».

В первую очередь, государство обеспечит равенство возможностей и справедливость для всех.

Будут гарантированы высокий уровень общественных благ и поддержка социально уязвимых категорий населения, в том числе граждан с особыми потребностями. Будет создан соответствующий институт Омбудсмена при Президенте.

Государство будет всецело поддерживать экономическую свободу, но в то же время будет решительно защищать граждан при чрезмерных колебаниях рынка.

Мощное развитие получит малый и средний бизнес.

Теперь обозначу конкретные направления реформ.

ПЕРВОЕ. НОВАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА

Системные проблемы нашей экономики хорошо известны. Это сырьевая зависимость, низкая производительность труда, недостаточный уровень инноваций, неравномерное распределение доходов.

Безусловно, все это – сложные проблемы, но существуют конкретные пути их решения. Это макроэкономическая стабильность, диверсификация экономики, цифровизация, развитие малого и среднего бизнеса, человеческого капитала, обеспечение верховенства закона.

Однако ощутимого прогресса в этих вопросах до сих пор нет. Очевидно, нужны новые подходы.

Базовая цель нашей экономической политики остается неизменной – качественный и инклюзивный рост благосостояния наших граждан.

Приоритетами нового экономического курса станут:

– стимулирование частной предпринимательской инициативы, то есть отход от госкапитализма и чрезмерного вмешательства государства в экономику;

– развитие конкуренции, то есть обеспечение равных возможностей для всех;

– и, конечно, справедливое распределение национального дохода.

Все это предполагает решение ряда первоочередных задач.

Первое. Административное регулирование цен снижает инвестиционную привлекательность целых отраслей, приводит к дефициту товаров и зависимости от импорта.

Поэтому предстоит поэтапно отказаться от вмешательства государства в ценообразование. Исключение составят неконкурентные рынки – тарифы монополистов останутся под плотным контролем. Но контроль вовсе не означает давление.

Сегодня участились случаи, когда государственные органы, включая силовые, кинулись проверять бизнес и требовать снижения цен и тарифов. Подобные популистские действия надо прекращать.

Важно соблюсти баланс между необходимостью ограничения прибыли монополий и обеспечения инвестиций в инфраструктуру.

В стране изношены две трети сетей электроснабжения, 57% тепловых коммуникаций и почти половина водопроводных сетей. Эти цифры говорят сами за себя.

Искусственное сдерживание тарифов чревато веерными отключениями, авариями, и, как итог, угрозой здоровью и жизни граждан.

На монопольных рынках необходимо перейти к новой тарифной политике «Тариф в обмен на инвестиции».

Показатели износа сетей и мощностей нужно сократить минимум на 15%.

Тариф будет предоставляться в обмен на вложения в инфраструктуру и участие в системе государственного мониторинга для обеспечения прозрачности. Весомую часть инвестиций собственник должен внести из своих средств, а не за счет тарифа.

Следует разработать действенные стимулы для внедрения инноваций, разрешить перераспределять часть затрат внутри тарифной сметы и сохранять определенную долю дохода. Предстоит постепенно отказаться от перекрестного субсидирования тарифов, при котором цены для одних потребителей сдерживаются посредством повышенной стоимости услуг для других.

Второе. Для дальнейшей демонополизации экономики требуются институциональные решения.

Следует на законодательном уровне определить понятие «конгломерат».

Связанные друг с другом субъекты рынка обязаны получать разрешение на экономическую концентрацию.

Все их сделки должны тщательно проверяться, в том числе на признаки применения нерыночных цен.

На развитие рыночной экономики негативно влияет деятельность единых операторов. Поэтому следует отрегулировать данный институт.

Существующих операторов нужно передать в конкурентную среду либо признать монополистами, и регулировать их деятельность в рамках специального антимонопольного права.

Третье. Устойчивый экономический рост напрямую зависит от понятной, предсказуемой налоговой политики.

В целях перезагрузки фискального регулирования в 2023 году будет подготовлен новый Налоговый кодекс.

Его наиболее проблемный блок – налоговое администрирование – должен быть полностью обновлен.

Предстоит также обеспечить полную цифровизацию налогового контроля, исключив любое очное взаимодействие.

Еще один приоритет – повышение эффективности налогового стимулирования.

Для этого следует перейти к дифференцированным налоговым ставкам в разных секторах экономики.

Нужно внедрить механизмы снижения или освобождения от корпоративного подоходного налога с прибыли, направленной на технологическую модернизацию и научные разработки.

Потребуется упростить специальные налоговые режимы с тем, чтобы минимизировать соблазны для уклонения от уплаты налогов.

В новом кодексе следует предусмотреть недопущение намеренного дробления организаций с целью снижения налоговой нагрузки.

Для развития цивилизованной торговли предстоит расширить применение розничного налога с адекватными ставками и простыми процедурами.

В рамках налоговой реформы важно рассмотреть возможность введения так называемого «налога на роскошь».

Он будет взиматься при приобретении дорогостоящих объектов недвижимости, транспортных средств и не затронет средний класс.

Отдельно остановлюсь на теме сборов при покупке автомашин.

Всем известна проблема с автомобилями из некоторых стран ближнего зарубежья.

Они остаются вне правового поля, создавая угрозу общественной безопасности. Необходимо принять решительные меры для перекрытия всех нелегальных каналов ввоза машин впрямь.

При этом надо урегулировать ситуацию с такими автомобилями, ввезенными до 1 сентября текущего года.

Для их легализации предлагаю применить в разовом порядке единый сбор за утилизацию и первичную регистрацию в размере, не превышающем 200-250 тысяч тенге. Эта мера должна коснуться автомобилей, не находящихся в розыске и прошедших таможенную «очистку».

Четвертое. Эффективная налоговая политика тесно связана с прозрачным таможенным администрированием.

Важно завершить полноценную интеграцию налоговой и таможенной информационных систем.

Далее. Множество проверяющих – одна из главных причин неэффективности.

Поэтому на границе необходимо внедрить механизм интегрированного таможенного контроля.

Центры таможенного оформления должны работать по принципу «одного окна».

Пятое. Нам нужно научиться жить по средствам. Модель бюджетной политики будет реформирована путем перехода от «управления бюджетом» к «управлению результатами».

Непосредственно в Бюджетном кодексе предстоит закрепить предельные нормативы, обязательные для соблюдения при планировании и исполнении бюджета.

Будет прекращена практика неэффективного расходования ресурсов Национального фонда. Это крайне важно.

При этом трансферты из Нацфонда продолжатся, но исключительно на развитие критической инфраструктуры и проекты общестранового значения.

Предстоит кардинально упростить бюджетные процессы.

Нужно также позволить государственным органам переносить неосвоенные средства на следующий год. Это решение позволит избавиться от неэффективной практики возврата денег в бюджет.

Одновременно предстоит запустить систему управления бюджетными рисками, охватывающую в том числе квазигосударственный сектор. Мы начали передачу в регионы налоговых поступлений, данную работу нужно продолжить. Зарекомендовавший себя проект «Бюджет народного участия» следует масштабировать на города районного значения и села.

При этом с вовлечением общественности должны формироваться не менее 10% расходов на ЖКХ. Для эффективной реализации обозначенных подходов необходимо принять новый Бюджетный кодекс.

Шестое. Системная поддержка предпринимательства.

Здесь, в первую очередь, необходимо запустить полноценное «регулирование с чистого листа». Это поручение волокитится уже два года. Вместо бесконечных корректировок сотен и тысяч подзаконных документов и инструкций следует утратить новые компактные и понятные правила работы.

В полной мере такой подход нужно реализовать с 1 января 2024 года.

Далее. При оказании финансовой поддержки государство будет отдавать приоритет конкурентоспособным малым и средним предприятиям.

Базовыми критериями для такой помощи станут рост фонда оплаты труда и увеличение налоговых отчислений.

Параллельно будет внедрена автоматизированная система определения получателей мер господдержки.

Предстоит выстроить качественно новую систему государственных закупок.

В приоритете должно быть качество закупаемых товаров и услуг, а не минимальная цена.

Закупки государственных и квазигосударственных организаций необходимо перевести на единую платформу.

Для реализации данных подходов потребуются принять новый закон «О государственных закупках».

Седьмое. Следует перейти на новую модель государственно-частного партнерства. Сегодня многие проекты ГЧП стали «кормушкой» для недобросовестных предпринимателей и чиновников.

Контракты в этой сфере должны быть прозрачными и заключаться на конкурсной основе.

Для повышения эффективности данного механизма нужно принять соответствующий закон.

Восьмое. Серьезной проблемой для отечественного бизнеса остается нехватка кредитных ресурсов.

Недофинансирование малого и среднего бизнеса в Казахстане составляет около 42 миллиардов долларов.

При этом в банках накоплена многотриллионная ликвидность, которая фактически не работает на экономику.

Нацбанк, Агентство по финрегулированию,

Правительство должны найти конкретные решения, обеспечивающие стабильное и доступное кредитование реального сектора. С учетом сложнейшей специфики ситуации Нацбанку следует проявлять большую гибкость, я бы сказал, изобретательность. Положительные примеры за рубежом имеются.

Девятое. Земля – базовый фактор производства. Без доступа к ней ведение бизнеса невозможно.

До конца года нужно выработать действенные подходы для оперативного и прозрачного выделения предпринимателям земельных участков.

В каждом регионе и крупном населенном пункте следует провести оценку наличия незанятых или не используемых по назначению земель. Эта информация должна быть полностью доступна бизнесу.

Уверен, указанные меры повысят конкурентоспособность не только предпринимательского класса, но и экономики в целом.

ВТОРОЕ. РАЗВИТИЕ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА

Прежде всего, потребуется значительно упростить законодательство и процедуры для привлечения инвестиций в разработку недр. Нужно завершить создание единого банка данных геологической информации.

Поручаю Правительству повысить инвестиционную привлекательность индустриального сектора.

В прошлом году по моему поручению была проведена оценка эффективности всех специальных экономических зон. По ее итогам определены проблемные места и намечены новые подходы.

Теперь нужно перейти к принципиально другой политике по развитию СЭЗ.

Особую значимость этот вопрос приобретает в связи с релокацией в Казахстан зарубежных предприятий.

К предоставлению инвестиционных льгот для СЭЗ следует подходить дифференцированно. Главным здесь должен быть принцип: чем больше вложения, тем больше льготы. При этом инвесторам, не подпадающим под приоритетные виды деятельности, но реализующим важные индустриальные проекты, можно выдавать земельные участки без применения налоговых и таможенных преференций.

Предстоит также решить вопрос права земельной собственности на территории СЭЗ для предприятий, добросовестно выполнивших все инвестиционные обязательства.

В целом, необходима системная работа по привлечению инвестиций. Это приоритетная задача Правительства.

Далее. Как уже говорилось, государство будет последовательно снижать свое участие в экономике.

Фонд «Самрук-Казына» трансформируется в инвестора, владеющего только мажоритарным пакетом, достаточным для контроля ключевых секторов экономики.

Другие активы и акции Фонда будут приватизированы, в том числе через механизм «Народное IPO».

В качестве соинвестора «Самрук-Казына» будет участвовать только в критически значимых проектах, которые не могут быть реализованы частными инвесторами. Такие проекты будут определяться Президентом.

Следующий вопрос – укрепление транзитного потенциала страны.

С учетом текущей геополитической ситуации Казахстан становится важнейшим сухопутным коридором между Азией и Европой.

Нам нужно в полной мере использовать открывающиеся возможности и стать транспортно-транзитным узлом действительно мирового значения.

Казахстан уже начал реализацию таких крупных проектов, как создание контейнерного хаба в Актау, развитие Транскаспийского коридора. К данной работе будут привлечены передовые логистические компании мира.

Национальная компания «Қазақстан теміржолы» будет преобразована в полноценную транзитно-логистическую корпорацию.

Отдельное внимание нужно уделить качеству строительства автомобильных дорог, в том числе местного значения.

Несмотря на огромные бюджетные вливания, эта проблема не сходит с повестки дня.

Ранее я поручал к 2025 году довести долю местных дорог, находящихся в хорошем состоянии, до 95%. Правительству нужно взять данный вопрос под прямой контроль. Необходимы конкретные результаты в работе по выявлению нарушений при строительстве дорог. До сих пор наблюдаются перебои с обеспечением битумом. Это нонсенс для крупной нефтедобывающей страны.

Правительство должно окончательно решить эту проблему.

В целом, говоря откровенно, системные провалы работы Правительства, постоянно возникающие дефициты то топлива, то сахара приводят к справедливому негодованию граждан. Это следствие неповоротливости, нерешительности кабинета министров.

Если так будет продолжаться, придется вновь принимать конкретные кадровые решения. Далее. Важное место в структуре национальной экономики занимает строительный сектор. Он генерирует 5-6% ВВП страны, а с учетом смежных отраслей – значительно больше. Между тем сегодня в Казахстане архитектурно-строительную деятельность регулируют свыше 2,5 тысяч различных документов.

Сформирована запутанная, забюрократизированная система, которая плодит коррупцию.

До сих пор используются устаревшие строительные стандарты и нормы. Поэтому поручаю Правительству принять концептуально новый документ – Градостроительный кодекс.

По каждому городу следует создать функциональные интерактивные карты земельных участков и схем коммунальных сетей. В земельном кадастре карты участков промышленного назначения нужно дополнить актуальными схемами транспортной и коммунальной инфраструктуры.

Одной из ключевых остается проблема развития сельского хозяйства.

Состояние отрасли напрямую влияет на продовольственную безопасность страны. Предстоит решить стратегическую задачу увеличения объемов производства и повышения добавленной стоимости отечественной сельхозпродукции.

Время, когда можно было просто продавать зерно и скот, ушло в прошлое.

Правительство должно подготовить новые долгосрочные подходы к субсидированию отрасли.

Бюджетные средства должны давать эффективную отдачу.

Государство больше не будет разбрасывать деньги направо и налево.

Необходимо усилить контроль за выделением и освоением субсидий.

Большие перспективы для развития аграрной сферы открывает сельская кооперация.

Был реализован соответствующий пилотный проект. По его итогам урожайность в сельхозкооперативах, участвовавших в нем, увеличилась в два раза, а прирост поголовья – почти на четверть.

Данный успешный опыт нужно поэтапно масштабировать по всей стране с учетом специфики регионов.

Отрасль остро нуждается в передовых технологических решениях.

Сейчас для развития сельского хозяйства нет полноценной информации.

Все разрозненные сведения о состоянии сельскохозяйственных земель, водных ресурсах, ирригационных системах и транспортной доступности будут объединены на единой цифровой платформе.

В целом, со следующего года агропромышленный комплекс страны должен заработать по новым и стабильным правилам.

Хочу отдельно остановиться на деятельности Комиссии по изъятию неиспользуемых земель. В рамках ее работы государству уже возвращено около 2,9 миллиона гектаров сельхозземель. До конца года планируется возврат не менее 5 миллионов гектаров.

Общая площадь неиспользуемых или выданных с нарушением законодательства земель, составляет около 10 миллионов гектаров. Правительство и акимы должны принять конкретные решения по ним до конца 2023 года. Тем более, что мораторий на проверки, связанные с земельными вопросами, снят. Серьезным барьером для устойчивого экономического развития страны является нехватка водных ресурсов.

В текущих реалиях эта тема переходит в разряд вопросов национальной безопасности.

Сокращение внешнего притока воды усугубляется ее неэффективным использованием – потери достигают до 40%.

Другие характерные проблемы сферы: высокая изношенность инфраструктуры, низкий уровень автоматизации и цифровизации, отсутствие научного сопровождения и дефицит кадров. Для их решения необходимо активизировать работу Водного совета при Правительстве с привлечением экспертов.

В целях подготовки востребованных специалистов требуется определить сильный базовый вуз.

В целом, для развития водной отрасли нужно подготовить трехлетний проект.

ТРЕТЬЕ. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ИНВЕСТИЦИИ В БУДУЩЕЕ СТРАНЫ

Люди – главная ценность нашей страны.

Поэтому справедливое распределение национальных богатств и предоставление равных возможностей каждому гражданину – ключевая цель наших реформ.

Гармоничное развитие общества возможно только при условии обеспечения здоровья нации. Несмотря на реформы в сфере здравоохранения, состояние данной отрасли оставляет желать лучшего.

Очевидно, что весь комплекс накопившихся проблем невозможно решить одномоментно. Поэтому следует сконцентрировать усилия на критически важных аспектах, одним из которых является система финансирования. Хроническое недофинансирование отрасли приводит к тому, что застрахованные граждане недополучают положенный им объем медицинских услуг.

Усугубляет ситуацию искусственное разделение медицинской помощи на гарантированный государством и страховой пакеты.

Приходится констатировать отсутствие страховой модели как таковой. Это большое упущение. Необходимо наконец запустить систему добровольного медицинского страхования. Поручаю Правительству пересмотреть подходы к финансированию здравоохранения и социальной сферы в целом.

Особое внимание следует уделить комплексному улучшению медицинской инфраструктуры, в том числе посредством государственно-частного партнерства.

Медицина – инвестиционно привлекательная отрасль, нужно только создать правильные условия.

Мной принято решение уже со следующего года начать реализацию национального проекта, нацеленного на нужды сельских жителей нашей страны.

В течение двух лет будут построены и полностью оснащены медицинские и фельдшерско-акушерские пункты в 650 селах, в которых сегодня нет медучреждений.

Тем самым государство обеспечит доступ к первичной медико-санитарной помощи более миллиону граждан.

В рамках нацпроекта 32 районные больницы будут модернизированы и преобразованы в межрайонные многопрофильные учреждения.

В них появятся консультные центры, отделения хирургии, реанимации и реабилитации.

Это позволит повысить качество медицинских услуг для более чем четырех миллионов граждан. Кроме того, получит развитие телемедицина, которая откроет доступ к квалифицированной помощи жителям отдаленных районов. Для повышения конкурентоспособности отечественного здравоохранения нужно последовательно совершенствовать систему подготовки врачей.

При медицинских вузах будут созданы многопрофильные университетские больницы и клиники.

В течение трех лет ежегодное количество грантов на подготовку в резидентуре будет увеличено на 70%.

Все эти меры позволят не на словах, а на деле улучшить здоровье нашей нации.

Следующий важный вопрос – состояние системы образования, которая играет решающую роль в повышении потенциала нации.

У нашего народа есть пословица: «Ел боламын десең, бесігінді түзе» («Будущее страны формируется в колыбели младенца»).

Поэтому сфера дошкольного воспитания должна быть приоритетной.

Однако сегодня в Казахстане дошкольным образованием охвачено лишь чуть больше половины детей в возрасте от 2 до 6 лет. Подобная ситуация недопустима. Необходимо кардинально решить вопрос обеспеченности детскими садами. Вместе с тем следует принять действенные меры для повышения социального статуса и заработной платы воспитателей.

При этом нужно установить четкие требования к специалистам данной сферы и поэтапно снижать рабочую нагрузку.

Движущей силой прогресса в образовании являются преданные своему делу педагоги.

Поэтому аттестовывать нужно не детские сады, а воспитателей.

Еще одним значимым фактором формирования успешной нации является качество среднего образования.

Каждый казахстанский школьник должен иметь достойные условия для обучения и всестороннего развития.

Именно на это нацелен новый национальный проект «Комфортная школа».

До 2025 года мы создадим 800 тысяч ученических мест, отвечающих современным требованиям. Это позволит полностью решить проблему аварийных и трехсменных школ.

Данная мера также значительно нивелирует разницу между качеством образовательной инфраструктуры в городах и селах.

В целом, строительство новых школ должно быть одной из приоритетных задач Правительства и акимов.

Все незаконно полученные средства, которые поступают в распоряжение государства в результате судов над коррупционерами, должны расходоваться на строительство школ. Правительству следует принять решение о юридическом оформлении этой акции.

Крайне важно обеспечить максимальную доступность школьной формы для всех учащихся.

Считаю, что детям из отдельных социально уязвимых категорий государство должно предоставлять ее за счет бюджета.

Целевые государственные заказы на приобретение школьной формы нужно направить на развитие отечественной легкой промышленности.

Глубоко убежден, что решающую роль в построении Справедливого Казахстана сыграют школьные учителя.

Для повышения привлекательности этой профессии в последние годы государство сделало немало.

Однако в данном направлении все еще требуются положительные изменения.

Предстоит принять новый стандарт аккредитации педагогических вузов и выработать рамку компетенций педагога.

Учитывая глобальный научно-технический прогресс, важно усилить в старших классах преподавание предметов естественно-математического цикла и английского языка. В обществе ведутся дискуссии вокруг преподавания в школах казахского и русского языков. Скажу предельно ясно: мы должны воспитывать детей, хорошо владеющих и казахским, и русским языками.

Это в интересах подрастающего поколения. Министерство просвещения должно исходить именно из интересов детей, не идти на поводу популистов. Подрастающее поколение в плане полученных знаний, в том числе владения языками, должно твердо стоять на обеих ногах. Их знания – наша сила.

В свою очередь, учебным заведениям технического и профессионального образования нужно ориентироваться на реальные потребности рынка труда и соответствовать задачам нового экономического курса страны.

При этом необходимо последовательно выстраивать партнерские отношения с родителями и учениками, которые должны нести свою долю ответственности за качество и востребованность получаемых знаний и навыков. Именно с этой целью планируется внедрить персональные образовательные ваучеры. Все средства, предоставляемые государством на обучение ребенка, в том числе внеклассное, будут аккумулироваться на единых образовательных счетах.

По сути, это станет первичным целевым капиталом детей, который они смогут инвестировать в свое образование. Данный шаг позволит на практике реализовать принцип равных возможностей для каждого гражданина нашей страны.

В этой логике развития необходимо продолжать реформы и в сфере высшего образования. По мере повышения качества отечественных вузов будет возрастать и стоимость обучения в них.

Поэтому государство планирует выделять образовательные гранты, которые в зависимости от результатов ЕНТ и иных показателей будут дифференцированы по размеру – от 30 до 100%. Будут предоставляться и льготные кредиты на обучение под 2-3% годовых.

Указанные меры сделают высшее образование более доступным, а также укрепят в обществе идеологию партнерства и взаимной ответственности.

Следующий чувствительный вопрос – обеспечение студентов общежитиями.

Для решения этой проблемы нужно активно внедрять механизм государственно-частного партнерства с вузами и строительными компаниями.

В то же время считаю, что перекладывать решение всех проблем на плечи государства неправильно.

Поэтому наличие общежитий должно быть одним из критериев доступа частных вузов к государственному финансированию. Разумеется, такие требования к учебным заведениям следует внедрять постепенно.

Можно также проработать возможность субсидирования затрат на проживание для отдельных социально уязвимых категорий студентов.

Ключевым звеном развития образовательной экосистемы должны стать эндаумент-фонды при вузах.

В ведущих университетах мира такие фонды целевого капитала являются основой устойчивого финансирования науки и инноваций.

Базовым фактором повышения благосостояния народа является рост зарплат, адекватных рыночным условиям.

Государство внедрит новую методику определения минимальной заработной платы, которая позволит поэтапно увеличивать ее размер.

Мной принято решение поднять уровень минимальной заработной платы с 60 до 70 тысяч тенге. Это напрямую затронет доходы 1,8 миллиона граждан.

Предстоит существенно перезагрузить пенсионную систему.

Следует последовательно довести минимальную базовую ставку пенсии до 70% от прожиточного минимума, а максимальную – до 120%. Вместе с ранее принятыми решениями это позволит к 2025 году увеличить совокупную пенсию в среднем на 27%.

Более того, учитывая широкий социальный запрос, планка пенсионного возраста для женщин будет до 2028 года зафиксирована на уровне 61 года.

Необходимо разработать эффективную инвестиционную стратегию Единого накопительного пенсионного фонда. Туда можно привлечь частные компании с безупречной репутацией и высокопрофессиональными командами. Потребуется скорректировать и систему социального обеспечения.

Мы увеличим период выплат по уходу за ребенком до полутора лет уже с 1 января 2023 года. Родители дольше будут со своими детьми в самом важном младенческом возрасте. Для участников системы соцстрахования выплаты по потере работы повысятся до 45% от среднемесячного дохода. Это поможет им легче и быстрее вернуться к трудовой деятельности. Важным элементом благополучия граждан станет создание единой системы адресной социальной помощи.

С 2023 года планируется внедрить Цифровую карту семьи и Социальный кошелек.

В рамках этих инициатив будут интегрированы различные меры государственной поддержки. Они станут понятными и самое главное – точечными и проактивными.

Всесторонняя поддержка молодежи – один из наших безусловных приоритетов.

В следующем году различными мерами занятости будут охвачены около 100 тысяч молодых людей. Для поддержки молодежного предпринимательства будет запущен отдельный механизм льготного микрокредитования под 2,5% годовых.

Предлагаемые меры позволят повысить эффективность системы социальной защиты граждан, сделают наше общество более гармоничным и справедливым. Принятые на общенациональном референдуме поправки в Конституцию стали символом Справедливого Казахстана.

Мы закрепили в Основном законе ключевой принцип, по которому земля и природные ресурсы принадлежат народу. Это не просто красивая декларация, а лейтмотив всех реформ. Каждая семья должна получить реальную отдачу от использования национальных богатств страны. Поэтому считаю исключительно важным в рамках объявленного мной Года детей дать старт принципиально новой программе «Нацфонд – детям».

Предлагаю отчислять 50% от ежегодного инвестиционного дохода Национального фонда на специальные накопительные счета детей до достижения ими 18 лет, без права досрочного снятия.

По достижении совершеннолетия накопленные суммы будут направлены на приобретение жилья и получение образования.

Эти средства дадут подрастающему поколению настоящую путевку во взрослую жизнь.

Фонд действительно обретет статус национального и будет служить интересам народа.

Учитывая необходимость тщательной проработки этого масштабного начинания, поручаю запустить проект с 1 января 2024 года.

Еще одной инициативой, соответствующей духу Нового Казахстана, станет ежегодное перечисление не менее 7% от чистого дохода фонда «Самрук-Казына» в общественный фонд «Қазақстан халқына».

Кроме того, уверен, что успешные предприниматели и состоятельные граждане продолжат вносить средства в данный фонд. В целом, для развития человеческого

потенциала, важно привлекать в страну талантливых специалистов из-за рубежа, особенно тех, кто добился успеха в сферах творчества и предпринимательства. Речь об эффективной миграционной политике.

Необходимо снизить дефицит наиболее востребованных и высококвалифицированных кадров.

Для ценных профессионалов в сфере науки, здравоохранения, промышленности, IT государство будут введены послабления и предоставляться визы с правом получения вида на жительство.

У зарубежных бизнесменов, инвестировавших в нашу экономику более 300 тысяч долларов, появится возможность получить десятилетнюю визу и вид на жительство.

Кардинальной реформе подвергнутся политика переселения кандасов и регулирование внутренней миграции.

В этом вопросе принципиально важно использовать подходы, учитывающие демографические и экономические тенденции, а также общенациональные интересы. Сила нации заключена в людях, в их здоровье и глубоких знаниях.

Крайне важно, чтобы в нашем обществе высоко ценились профессионализм и трудолюбие.

Еще раз повторю: трудолюбивые граждане, настоящие профессионалы своего дела должны быть самыми уважаемыми людьми в стране. Именно такие граждане укрепляют наше государство.

На заседании Национального курултая и съезде молодежного крыла партии Amanat «Жастар рухы» я особо выделил эту тему.

Мы должны почитать людей труда.

Неважно, каким делом занимаемся, главное – выполнять работу добросовестно.

Важно, чтобы молодежь стремилась постичь все тонкости одной конкретной профессии, поскольку труд профессионалов всегда высоко ценится. Наше подрастающее поколение должно быть конкурентоспособно не только в Казахстане, но и за его пределами.

Граждане соседних государств трудятся за границей, не пренебрегая никакой работой. Среди них немало профессионалов, которые добиваются больших успехов и в нашей стране. Самое главное – честный труд. Нам необходимо воспитать поколение, которое хорошо понимает это.

Большое внимание данному вопросу следует уделить в идеологической работе.

ЧЕТВЕРТОЕ. ПЕРЕЗАГРУЗКА ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Намеченные структурные экономические реформы требуют перезагрузки системы государственного управления.

Люди устали от пустых деклараций и бесконечных презентаций светлого будущего. Граждане ждут от госорганов фактического, а не формального исполнения своих обещаний. Акцент необходимо сделать на децентрализации системы госуправления при одновременном повышении персональной ответственности политических служащих.

Часть компетенций Правительства следует передать министерствам – за конкретную отраслевую политику должен отвечать конкретный министр, а не «коллективный кабинет».

Правительство же сосредоточится на решении межотраслевых вопросов.

Первым шагом в этом направлении станет трансформация Канцелярии Премьер-министра в компактный аппарат Правительства, соответствующий передовым стандартам госуправления. Дело не в смене названия, а в реальной реформе.

Через оптимизацию вертикали центральных ведомств нам нужно существенно расширить полномочия местных исполнительных органов. Это позволит приблизить решение насущных вопросов к регионам, к людям.

Нужно обратить самое пристальное внимание на вопросы местного самоуправления,

переформатирование деятельности общественных советов, КСК и ОСИ. Предстоит заняться обустройством жилых домов и инфраструктурой городов. Их внешний вид и функционирование внутренней инфраструктуры не отвечает ожиданиям граждан, дискредитирует страну в глазах иностранцев.

Поручаю Правительству разработать новую административную реформу для повышения результативности и ответственности государственных органов.

Новому Казахстану нужны новые государственные управленцы.

С учетом требований времени следует перестроить систему отбора и увольнения госслужащих.

Важно, чтобы государственная служба стала максимально открытой для профессионалов из частного сектора.

Нужно усилить кадровый резерв.

Агентство по делам государственной службы должно стать полноценным институтом стратегического HR.

Правительству совместно с Агентством следует запустить специальную платформу для консолидации потенциала сограждан по всему миру.

Особое внимание следует уделить повышению эффективности управления в квазигосударственном секторе.

Работа в этом направлении началась, нужно довести ее до искомого результата. Для этого необходимо окончательно определить новую модель работы фонда «Самрук-Казына».

За ориентир нужно взять лучшие инвестиционные и производственные компании мира.

Управление государственными активами должно стать более прозрачным.

Правительство обеспечит ежегодную подготовку Национального доклада и будет направлять его в Парламент.

ПЯТОЕ. ЗАКОН И ПОРЯДОК

Необходимо обеспечить верховенство права и качество отправления правосудия. Для этого требуется срочное обновление и оздоровление судейского корпуса.

Судьи должны быть высококвалифицированными, честными и неподкупными.

В первую очередь, предстоит обеспечить равный статус всех судей, снизив их зависимость от вышестоящих коллег.

Многие позиции председателей судов будут преобразованы в судейские должности.

Предлагаю применить выборные механизмы при отборе самими судьями кандидатур на должности председателей судов и председателей судебных коллегий.

Необходимо приступить и к внедрению элементов выборности судей Верховного Суда. Для этого Президент будет вносить в Сенат кандидатуры на альтернативной основе.

Важно создать соответствующие стимулы и условия для привлечения в сферу сильных юристов.

Для повышения самостоятельности судей необходимо укрепить статус Высшего судебного совета.

В ведение Совета будут переданы вопросы подготовки кандидатов в судьи, повышения квалификации, продления предельного возраста, приостановления и прекращения полномочий действующих судей.

Данный государственный орган должен стать полноценным институтом с четкими кадровыми функциями, начиная с отбора и заканчивая рекомендациями по назначению судей всех уровней.

Принципиально важно искоренить влияние силовых органов, исключив все инструменты их административного давления на судей. Вместе с ограничением вмешательства в деятельность судей будет усилена их ответственность за серьезные нарушения. Каждый отмененный судебный акт, при вынесении которого судья допустил грубую ошибку, должен проверяться Судебным жюри. Предстоит также пересмотреть институт оценки

и привлечения к ответственности судей по критерию «качество отправления правосудия». Требуется реформирование института апелляции. Здесь решения должны выноситься по существу, без возврата в первую инстанцию.

Необходимо также расширить сферу административной юстиции. Передача в процедурно-процессуальный кодекс широкого круга административных проступков и гражданско-правовых споров с государственными органами сделает отечественное правосудие гуманным и справедливым.

Одновременно надо проработать вопросы доступа к правосудию на уровне районных и областных судов.

Бизнес справедливо считает серьезным ограничением в защите своих интересов чрезмерные ставки судебной пошлины. Поэтому следует установить разумные размеры пошлины по имущественным спорам вместо существующих процентов от суммы иска.

Надо сокращать участие государства в судебных процессах. Пора уже разобраться с судебными спорами государственных органов между собой. Если два министерства по-разному понимают закон, то точку в этом вопросе должно ставить Правительство.

Такой подход применим и к спорам госорганов с государственными организациями.

Нередко в разных регионах принимаются различные решения по аналогичным делам. Сейчас разрабатывается цифровой аналитический инструмент, который призван обеспечить единообразие в отправлении правосудия.

Верховному Суду следует ускорить полноценное внедрение данной интеллектуальной системы. Разумеется, на этом реформа судебной системы не заканчивается, она будет разрабатываться силами специалистов уже вне Верховного Суда. Это позволит сделать процесс более состязательным, открытым для общественности, независимых экспертов, а значит – более эффективным.

Далее остановлюсь на реформе правоохранительного блока.

Эта сфера традиционно находится под пристальным вниманием общественности. Серьезным испытанием для системы правопорядка стали дни «Трагического января». Тогда под влиянием провокаторов митинги переросли в массовые беспорядки, которые затем обрели характер антигосударственного мятежа.

Многие из подстрекателей отделались условными или мягкими приговорами.

Однако степень их вины гораздо выше, поскольку эти люди сознательно нагнетали обстановку и сыграли ключевую роль в эскалации ситуации, которая закончилась трагедией.

Ко мне неоднократно обращались правозащитники, представители адвокатского сообщества с обоснованиями необходимости ужесточения наказания за призывы к массовым беспорядкам.

Их доводы вполне резонные, поэтому поручаю уполномоченным органам проработать этот вопрос и принять конкретные меры.

Мы должны жестко реагировать на любые публичные провокации и противозаконные действия.

Люди, которые совершают подобные деструктивные действия и призывают к нарушению закона, не смогут избежать сурового наказания.

Хочу напомнить всему обществу наш общий принцип: «политическому плюрализму – да, экстремизму, бандитизму, хулиганству – решительное нет».

Там, где начинаются целенаправленные провокации, не может быть и речи о свободе слова и плюрализме мнений. Это посягательство на стабильность и безопасность общества, попытка расшатывания устоев государства. Сегодня нам как никогда нужно единство.

И участники протестов, и сотрудники силовых органов – это наши сограждане,

которые надеются не только на объективное правосудие, но и на милосердие общества. Государство уже смягчило наказание для тех участников январских событий, которые не совершили серьезных преступлений.

Многие из нарушителей закона осознали свою вину и раскаиваются в содеянном. Думаю, они заслуживают второго шанса. Поэтому я принял решение провести единоразовую амнистию участников январских событий. Разумеется, амнистия не затронет главных фигурантов, причастных к организации беспорядков, а также обвиняемых в государственной измене и попытке насильственной смены власти. Под амнистию не подпадут и лица, совершившие террористические и экстремистские преступления, рецидивисты, а также применявшие пытки.

Проявив гуманизм, мы, как нация, извлечем уроки из этой трагедии и не допустим ее повторения.

Семьи погибших в ходе январских событий, находящиеся в сложной финансовой ситуации, получают материальную поддержку. Считаю, фонд «Қазақстан халқына» также внесет достойный вклад в это благородное дело.

Важным уроком январской трагедии стало осознание необходимости значительного усиления общественной безопасности.

В последнее время учащаются случаи тяжких преступлений – убийств и бандитских разборок. Они совершаются с особым цинизмом и являются вызовом всему нашему обществу.

Эту опасную тенденцию нужно пресечь на корню – ужесточить наказание и исключить условно-досрочное освобождение за подобные преступления.

В обществе уже долгое время поднимается вопрос о криминализации насилия в семейно-бытовой сфере.

Правоохранительные органы сомневаются в необходимости данного шага, поскольку считают, что он приведет к снижению выявляемости таких правонарушений.

В этом есть доля истины. Однако как бы то ни было, нам нельзя закрывать глаза на многочисленные случаи семейно-бытового насилия.

Безнаказанность дебоширов развязывает им руки, фактически оставляет их жертв беззащитными.

Считаю, что пришло время ужесточить ответственность за подобные деяния.

Нельзя, чтобы пострадавшие от семейно-бытового насилия боялись осуждения общества или давления с чьей-либо стороны.

Для этого полицейские должны очень деликатно работать с ними, принимая все необходимые меры.

Большую угрозу здоровью нации несет растущее потребление синтетических наркотиков.

Динамика резко отрицательная: за последние три года объем изымаемой из оборота «синтетики» вырос в 10 раз.

Синтетические наркотики с каждым годом становятся дешевле и доступнее. Они практические беспрепятственно продаются через социальные сети, мессенджеры и даже доставляются на дом.

С учетом масштаба этой крайне опасной социальной болезни борьба с производством и распространением синтетических наркотиков должна принять общенациональный характер.

Поэтому необходимо разработать Комплексный план по борьбе с наркоманией и наркобизнесом.

Отдельное внимание следует уделить валу интернет- и телефонного мошенничества.

Правоохранительным органам нужно усилить информационно-аналитическую работу по выявлению и нейтрализации подобных угроз.

Следует также системно повышать правовую и финансовую грамотность граждан.

Важно последовательно наращивать усилия по вскрытию глубинных механизмов, поиску истинных организаторов коррупционных и теневых схем расхищения бюджетных средств и общенационального богатства.

Следует провести ревизию Уголовного и Уголовно-процессуального кодексов, избавиться от всего, что фактически не работает или препятствует правосудию.

Не менее важно, чтобы после внесения соответствующих поправок они не подвергались бесконечным корректировкам.

С 2015 года в Уголовный и Уголовно-процессуальный кодексы внесено уже более 1200 изменений.

Недопустимо, чтобы законы менялись в угоду сиюминутной конъюнктуре или узким корпоративным интересам.

Поэтому полномочия по коррекции уголовного и уголовно-процессуального законодательства необходимо передать Министерству юстиции. Это потребует укрепления кадрового потенциала и повышения качества законотворческой деятельности ведомств.

Уважаемые соотечественники!

Сегодня мы обозначили ключевые направления предстоящих реформ.

Нам предстоит перезагрузить все сферы государства и общества.

Мы осуществляем политическую модернизацию в соответствии с основополагающей формулой «сильный Президент – влиятельный Парламент – подотчетное Правительство». Реформы в этом направлении продолжатся.

Мы будем укреплять общенациональное согласие, партнерство власти и общества, следуя концепции «слышащего государства».

Мы должны фокусироваться не на разделительных линиях, а, наоборот, консолидироваться ради достижения масштабных целей.

Именно в этом глубинный смысл идеи Нового Справедливого Казахстана.

Перед нами стоит особо важная задача – сохранить суверенитет и территориальную целостность страны.

Для дальнейшего укрепления государственности нам необходима сплоченность. Другого пути нет.

Единство народа всегда было нашей самой главной ценностью, которая сегодня приобретает еще большее значение.

Наш народ всегда ставил превыше всего мир и стабильность.

В это непростое время мы должны стать еще крепче в своем единстве.

Поэтому важно прекратить сеять взаимное недоверие и вносить раздор в общество.

Уважаемые депутаты Парламента, дорогие соотечественники!

Хочу поделиться с вами соображениями, имеющими прямое отношение к будущему нашего государства.

В современных геополитических условиях нам нужно последовательно укреплять свою государственность, твердо следовать курсом реформ и обновления.

В своих действиях мы должны быть предельно прагматичными и исходить из долгосрочных интересов страны.

Крайне важно сохранить набранный темп реформ, решить все политические вопросы, не откладывая их в долгий ящик.

Для этого нужно рационально выстроить предстоящие электоральные циклы.

Как вы знаете, очередные выборы Президента должны состояться в 2024 году, а Парламента – в 2025 году.

Считаю необходимым приступить к комплексной перезагрузке ключевых государственных институтов в соответствии с новой стратегией.

Это позволит нам активизировать совместную работу во имя благополучия каждого гражданина и процветания всей страны.

Политическая традиция, когда власть держала свои планы в секрете от общества, должна уйти в прошлое.

Поэтому сегодня я намерен всенародно представить график будущих избирательных кампаний.

Предлагаю осенью текущего года провести внеочередные президентские выборы.

Для успешной реализации кардинальных

и всесторонних реформ, направленных на построение Справедливого Казахстана, требуется новый мандат доверия народа. Для меня интересы государства превыше всего. Поэтому я готов пойти на досрочные президентские выборы, даже несмотря на сокращение собственного срока полномочий. Кроме того, после долгих размышлений я пришел к выводу, что назрела необходимость пересмотра количества и длительности сроков полномочий Президента.

Предлагаю установить ограничение мандата Президента в один срок продолжительностью 7 лет без права переизбрания.

На чем базируется эта инициатива?

С одной стороны, 7 лет – это достаточный период для реализации любой амбициозной программы. С другой, ограничение президентского мандата одним сроком обеспечит максимальную нацеленность Главы государства на решение стратегических задач общенационального развития.

Жизнь не стоит на месте, динамика глобальных процессов и общественного развития внутри страны ускоряется с каждым днем. Предлагаемая мной конституционная новелла значительно снизит риски монополизации власти. Именно поэтому я предлагаю внедрить норму однократного президентства.

Мы должны установить цивилизованные принципы формирования, функционирования власти.

Новая президентская система укрепит политическую стабильность, устойчивость казахстанской модели общественного устройства. После выборов я вынесу инициативу, ограничивающую полномочия Президента одним сроком, на рассмотрение Парламента. В случае ее принятия, в Казахстане начнется новая политическая эпоха.

В рамках политической модернизации в нашей стране центральное место занимает развитие парламентаризма.

Обновленная Конституция задает совершенно новые стандарты политической системы с честными и открытыми правилами игры. Процедуры регистрации политических партий уже значительно упрощены.

Заработают новые механизмы формирования Парламента и маслихатов по партийным спискам и одномандатным округам.

В целом, все институциональные изменения, предусмотренные конституционной реформой, необходимо законодательно завершить уже до конца года.

Они приведут к увеличению количества политических партий, усилят политическую конкуренцию, будут способствовать появлению новой волны народных избранников.

Избранные по старым лекалам представительные органы власти должны закономерно обновиться, пройдя через внеочередной электоральный цикл. Поэтому предлагаю провести выборы в Мажилис и маслихаты всех уровней в первой половине следующего года.

Мы получим новый состав депутатов, представляющих интересы широких групп граждан.

Уверен, это повысит эффективность работы маслихатов и Парламента.

В будущем в состав Правительства смогут войти представители не только политических сил, получивших большинство голосов избирателей, но и других парламентских партий.

Это позволит исполнительной власти принимать более сбалансированные решения, отвечающие запросам всего общества.

Таким образом, в этом году состоятся выборы Президента, в следующем году – выборы депутатов Мажилиса и маслихатов, а затем будет

сформировано Правительство.

В итоге, к середине 2023 года будет осуществлена перезагрузка и обновление всех основных политических институтов: Президента, Парламента, Правительства.

Мы строим Справедливый Казахстан с открытой конкуренцией и равными возможностями для каждого.

Принципиально важно осуществлять масштабные политические преобразования в режиме транспарентности, честности и взаимного доверия.

Публичное обнародование сроков и последовательности нового электорального цикла отвечает принципам открытости в принятии решений.

Все эти шаги поэтапно наполняют реальным содержанием нашу главную формулу «Сильный Президент – влиятельный Парламент – подотчетное Правительство».

Будущее Казахстана рождается сегодня – в наших словах и делах, намерениях и поступках. Каждый день мы делаем выбор между старым и новым, застоём и развитием.

Призываю всех сограждан сплотиться вокруг общенациональных интересов.

Мы станем сильной и успешной нацией, когда каждый из нас будет всемерно укреплять единство и твердо следовать принципам справедливости.

Построение Справедливого Казахстана только начинается. Впереди тернистый путь. Этот курс неизменен и будет продолжен при любых обстоятельствах внутреннего и внешнего характера.

Безделью и саботажу места не будет, мы не свернем с намеченного пути!

Мы не свернем с намеченного пути!

Вместе мы построим Справедливый Казахстан! Светлое будущее нашей священной Родины в наших руках!

Егіндікөл аудандық мәслихатының депутаттары мен Егіндікөл ауданы тұрғындарының назарына

Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңының 10 бабының 3 тармағына сәйкес 2022 жылдың 9 қыркүйек күні сағат 11.00-де Егіндікөл ауылында жетінші шақырылымдағы аудандық мәслихатының кезекті 23 сессиясы шақырылатынын хабарлаймын.

Сессияның қарауына енгізілетін негізгі мәселе:

1.Егіндікөл ауданы әкімінің өзіне жүктелген функциялар мен міндеттердің орындалуы жөнінде есебі туралы.

Баяндамашы: Ерлан Қыздарбекұлы Мұхамедин – Егіндікөл ауданының әкімі.

Аудандық мәслихаты депутаттарының келуі сағат 09.15.

Аудандық мәслихаттың тұрақты комиссияларының отырысы сағат 09.30-де өтеді.

Б. Абилов,
аудандық мәслихаттың хатшысы

К сведению депутатов Егіндықольского районного маслихата и населения Егіндықольского района

В соответствии с пунктом 3 статьи 10 Закона Республики Казахстан «О местном государственном управлении и самоуправлении в Республике Казахстан» сообщается, что 9 сентября 2022 года в 11.00 часов в селе Егіндықоль созывается очередная 23 сессия Егіндықольского районного маслихата седьмого созыва.

На рассмотрение сессии вносится основной вопрос:

1.Об отчете акима Егіндықольского района о выполнении возложенных на него функций и задач.

Докладчик: Мухамедин Ерлан Кыздарбекович – аким Егіндықольского района.

Заезд депутатов районного маслихата в 09.15 часов.

В 09.30 часов состоится заседания постоянных комиссий районного маслихата.

Б. Абилов,
секретарь районного маслихата

Акмолинцы поддержали жителей соседнего региона

Трагедия в Костанайской области никого не оставила равнодушным. По всей стране организован сбор средств и вещей для пострадавших.

Не стала исключением и Акмолинская область. В рамках каравана милосердия на базе областного филиала партии «Аманат» объявлен сбор гуманитарной и материальной помощи. Помощь пострадавшим людям поступает сегодня со всех уголков региона.

Как рассказали в филиале партии, для помощи пострадавшим принимаются одежда, медикаменты, продукты питания, средства гигиены и многое другое.

Сегодня административное здание партии многолюдно. Многие жители областного центра приносят предметы первой необходимости. Одним из первых, поддержавших инициативу в оказании помощи населению соседней области, пострадавшим в результате огненной стихии, стал Ильяс Оспанов. «Люди сейчас переживают сложное время, нужно их поддержать в такой чрезвычайной ситуации. Это бесспорно. Думаю, с помощью всех казахстанцев жизнь быстро войдет в свою колею»,—уверен житель

Кокшетау.

К слову, сегодня, после обеда, первый транспорт с гуманитарной помощью направился уже в пункт назначения.

Также открыт пункт приема помощи костанайцам и в областном учреждении «Қоғамдық келісім» по линии Ассамблеи народа Казахстана.

Восемьдесят лет - уважаемый возраст

Вслушайтесь сердцем в эти звуки, что дороги нам. Всем, что связано с юностью, с детством, мы обязаны учителям. В нашей стране все профессии одинаково важны. Но одна из самых уважаемых — профессия учитель. Учитель ведет нас сквозь годы детства, отрочества, юности, отдает нам свои знания, вкладывает в нас частицу своего сердца. Он помогает нам найти свой путь в жизни. Он учит нас доброте и справедливости, учит быть человеком.

Сегодня я хочу рассказать о нашей жительнице села, прекрасном человеке, ветеране педагогического труда Вернер Лилие Митрофановне, которая отмечает свой юбилей – 80 лет.

В семье Вернер все пошло по стопам родителей и бабушек, целая семейная династия учителей. Вернер Гельмут Яковлевич (глава семьи), Лилия Митрофановна (жена), Владимир Гельмутович (сын), Светлана Геннадьевна (дочь), Нина Николаевна (сноха), Николай Владимирович (внук), Денис Владимирович (внук).

В 1970г Гельмут Яковлевич приехал организовывать работу в только что образовавшемся, как и район, Краснознаменском районном отделе образования. В 1971 году его перевели директором школы и учителем математики в совхоз тогда ещё Армавирский. Директором Армавирской школы он проработал 18 лет. С ним приехала супруга, Лилия Митрофановна, она окончила Магнитогорский государственный институт по специальности методика начального обучения. Лилия Митрофановна работала в школе заместителем директора по воспитательной части, за время работы награждена значком «Отличник просвещения КазССР», имеет наградной знак «Ветеран труда». Также в Армавирской средней школе Лилия Митрофановна работала организатором внеклассной работы в течение 18 лет, общий стаж ее работы в школе 45 лет.

Воспитали 4 детей, все с высшим образованием. Сын Володя после окончания школы работал в школе учителем около года, пока не призвали в армию. После армии женился на Кравченко (Вернер) Нине Николаевне, она окончила Целиноградское педагогическое училище по специальности начальные классы, потом заочно окончила филологический факультет.

Награждена значком «Отличник народного образования КазССР». Дочь Наталья окончила сельхозинститут и стала экономистом. Дочь Алёна тоже работала в школе в начальных классах 6 лет, затем получила второе экономическое образование. Дочь Светлана Геннадьевна после 10 класса поступила в педагогический институт, окончила его и до сих пор работает в нашей школе, уже более 35 лет. Внуки Вернер Николай Владимирович и Черных Денис Владимирович закончили Щучинский педколледж, отделение физкультуры и спорта.

В 1989 году Гельмут Яковлевич, Лилия Митрофановна и две дочери Наталья и Алёна переехали в Макинский район. Глава семьи и там работал директором Новокиевской школы, пока не ушёл на пенсию. В 2009 году, когда не стало Гельмута Яковлевича, дочери переехали в Россию, а Лилию Митрофановну сын и дочка перевезли опять в село Спиридоновка. Недавно сын тоже переехал в Россию, а Лилия Митрофановна с дочкой здесь так и живут.

Наталья и Алёна переехали в Макинский район. Глава семьи и там работал директором Новокиевской школы, пока не ушёл на пенсию. В 2009 году, когда не стало Гельмута Яковлевича, дочери переехали в Россию, а Лилию Митрофановну сын и дочка перевезли опять в село Спиридоновка. Недавно сын тоже переехал в Россию, а Лилия Митрофановна с дочкой здесь так и живут.

В семье Вернер радуются рождению внуков и правнуков, у них внуков 9, 11 правнуков. Родители очень рады за своих детей и внуков, за их жизненный путь, за продолжение семейных традиций, а это взаимоуважение, взаимовыручка, отношение старших и младших в большой и дружной семье. Дети не забывают о своих родителях, постоянно приезжают с внуками и правнуками, радуют их, помогают во всём, отдавая им свою любовь, внимание и заботу. Лилия Митрофановна, поздравляем Вас с юбилеем и хотим выразить наше безграничное уважение и восхищение. Вы прекрасно выглядите и, несмотря на почтенный возраст, ваши глаза по-прежнему светятся прекрасным молодым огнем. Вы являетесь примером для нас, мы отдаём дань искреннего уважения Вашей мудрости и жизненному опыту, трудолюбию и жизнелюбию. Мы восхищаемся Вашей энергией, силой воли и интересом к жизни, умением радоваться каждому дню. От чистого сердца поздравляем Вас с прекрасным юбилеем, желаем ещё долгих и счастливых лет в кругу родных и близких. Здоровья Вам, радости, заботы и семейного тепла!

**Е. Хаматханова,
с.Спиридоновка**

СБЕРЕЧЬ ХЛЕБ ОТ ПОЖАРА!

У хлеборобов, руководителей хозяйств и представителей местной исполнительной власти района сейчас ответственный экзамен-уборка урожая. Главная задача убрать хлеб без потерь. Не маловажным фактором при уборке является соблюдение правил пожарной безопасности. Необходимо постоянно помнить, что огонь может уничтожить в считанные минуты итоги большого труда.

Во время уборки урожая все работающие в поле должны проявлять осторожность с огнем. Нельзя бросать горящие сигареты и спички. Нужно тщательно проверять надежность искрогасителей, наличие противопожарного инвентаря на комбайнах, автомашинах, полевых станах, токах, хлебоприемных пунктах.

Руководителям хозяйств и бригад следует проводить разъяснительную работу среди людей. Проверять, выполнена ли вспашка хлебных массивов, прилегающих к лесу, сенокосным угодьям, железнодорожным путям и автострадам. Серьезную опасность представляют уборочные агрегаты, если они не оборудованы искрогасителями или имеют неисправные системы питания и зажигания. Чтобы избежать таких случаев, необходимо защитить выхлопные коллекторы двигателей уборочных машин металлическими сетками и кожухами. С наступлением восковой спелости хлебов необходимо произвести прокосы в местах массовой уборки. Обязательно надо иметь дежурные трактора с плугами. До начала уборки урожая всем задействованным в ней лицам необходимо пройти противопожарный инструктаж, а уборочные агрегаты и автомобили следует оснастить первичными средствами пожаротушения (комбайны всех типов - двумя огнетушителями, двумя штыковыми лопатами и двумя метлами, трактора - одним огнетушителем, одной штыковой лопатой), оборудовать исправными искрогасителями и отрегулировать системы питания, зажигания и смазки;

- перед созреванием колосовых хлебные поля в местах их прилегания к лесным массивам, степной полосе, автомагистральным и железным дорогам должны быть обкошены и опашаны полосой шириной не менее 4 м.;

- уборку зерновых необходимо начинать с разбивки хлебных массивов на участки площадью не более 50 га. Между участками делается прокосы шириной не менее 8 м. Скошенный хлеб с прокосов немедленно убирается. Посредине прокосов делается пропашка шириной не менее 4 м.;

- временные полевые станы необходимо располагать не ближе 100 м от хлебных массивов, токов. Площадки полевых станов, зернотока опашиваются полосой шириной не менее 4 м.;

- в непосредственной близости от убираемых хлебных массивов площадью более 25 га необходимо иметь наготове трактор с плугом для опашки зоны горения в случае пожара;

- зернотока необходимо располагать от зданий и сооружений не ближе 50 м, а от хлебных массивов - 100 м.;

- в полевых условиях хранение и заправка нефтепродуктами осуществляется на специальных площадках, очищенных от сухой травы, горючего мусора и опашанных полосой шириной не менее 4 м, или на пахоте на расстоянии 100 м от токов, стога сена и соломы, хлебных массивов и не менее 50 м от строений.;

- в период уборки зерновых культур и заготовки кормов не допускается:

- 1) работа тракторов, самоходных шасси и автомобилей без капотов или с открытыми капотами;
- 2) применение паяльных ламп для выжигания пыли в радиаторах двигателей;
- 3) заправка автомашин в ночное время в полевых условиях.

- радиаторы двигателей, валы битеров, соломонабивателей, транспортеров и подборщиков, шнеки и другие узлы и детали уборочных машин своевременно очищаются от пыли, соломы и зерна. Охрана урожая от огня, выполнение противопожарных мероприятий это дело каждого из нас, ведь хлеб-это наше богатство.

ОЧС Егиндыкольского района

ТОО «Ушаково Агро» объявляет об открытии осенней охоты на гусей и уток (кроме видов, занесенных в красную книгу РК) с 27 августа по 30 ноября 2022 года на закрепленных охотничьих угодьях охотхозяйства «Ушаково Агро» и охотхозяйства «Узынколь». Приглашаем посетить наши охотничьи хозяйства. За справками обращаться в офис ТОО «Ушаково Агро» по телефону 2-53-18

Әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізіліміне енгізуге өтініштерді қабылдау туралы хабарландыру

Конкурсты ұйымдастырушы:

«Ақмола облысының кәсіпкерлік және туризм басқармасы» мемлекеттік мекемесі, Орналасқан жері: Көкшетау қаласы, Абай көшесі 96, Ақмола облысы аудандарының, Көкшетау, Қосшы және Степногорск қалаларының кәсіпкерлік саласындағы жергілікті атқарушы органдары (кәсіпкерлік бөлімдері); байланыс телефоны: 8 (7162) 24-00-15, 24-00-16, 24-00-14;

Конкурсқа қатысу үшін өтінім берілетін жер:

Ақмола облысының кәсіпкерлік және туризм басқармасының 404 каб.

Конкурстық құжаттаманы ұсыну мерзімі: 2022 ж. «1» қыркүйектен бастап 2022 ж. «15» қыркүйекке аралығында, жұмыс күндері сағат 10.00-ден 17.30-ге дейін (жергілікті уақытпен).

Көрсетілген мерзім өткеннен кейін түскен өтінімдер қабылданбайды. Осы хабарландырумен және конкурстық құжаттамамен <https://www.gov.kz/memleket/entities/aqmola-upp/press/news/details/413863?lang=ru> сайтында танысуға болады.

Объявление о приеме заявлений на включение в реестр субъектов социального предпринимательства

Организатор конкурса:

Государственное учреждение «Управление предпринимательства и туризма Акмолинской области».

Местонахождение: г. Кокшетау, ул. Абая 96, местные исполнительные органы районов, городов Кокшетау, Косшы и Степногорск Акмолинской области в сфере предпринимательства (отделы предпринимательства); контактный телефон: 8 (7162) 24-00-15, 24-00-16, 24-00-14;

Место подачи заявок для участия в конкурсе:

Управление предпринимательства и туризма Акмолинской области, каб. 404

Сроки предоставления документации: с «1» сентября 2022 г. по «15» сентября 2022 г. в рабочие дни с 10 часов до 18.30 часов (время местное).

Заявки, поступившие по истечении указанного срока, приему не подлежат. С настоящим объявлением и документацией можно ознакомиться на <https://www.gov.kz/memleket/entities/aqmola-upp/press/news/details/413863?lang=ru>

Редакцияның мекен-жайы: 020600 Ақмола облысы, Егіндікөл ауылы, Победа көшесі, 7. Тел/факс:2-1369, Электронды пошта: egindikolinfo@mail.ru

Меншік иесі: «Егіндікөл info» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі	Директор-редактор Гурбанова Светлана Михайловна	Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны үшін жауапкершілік жарнама берушіге жүктеледі. Жарнама берушілер жіберген қателіктер бойынша шағымдар жарияланған күннен бастап 2 ай ішінде қабылданады. Жарияланған материалдар редакцияның көзқарасына сәйкес болмауы мүмкін	Газет «Алтын астық» газетінің редакциясында дайындалды, терілді, жинақталды. Нұр-Сұлтан қаласы, Жұбанов көшесі 24/1 «Дунасарова А. Д.» ЖК басылып шықты	Мемлекеттік тілдегі материалдарға жауапты Балшық Ахмарал Жинақтаушы оператор Алиева Анастасия	Тіркеу куәлігі №15838-Г 17.02.2016 ж. Қазақстан Республикасының Ақпарат министрлігі берген Таралымы 505 дана аптасына 1 рет дүйсенбі күндері шығарылады.
--	---	---	---	---	--